

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет
Кафедра публічного та приватного права

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
спеціальності 081 «Право»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри публічного
та приватного права
Протокол № 1
від 2 вересня 2021 року

Чернігів - 2021

Фінансове право. Методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» / Укл.: Козинець І.Г. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка». – 2021. – 80 с.

,

Укладач:

КОЗИНЕЦЬ ІРИНА ГАВРИЛІВНА, старший викладач кафедри публічного та приватного права

Відповідальний за випуск: ЛИТВИНЕНКО ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА, завідувачка кафедри публічного та приватного права, кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: КОЛОМІЄЦЬ НАТАЛІЯ ВОЛОДИМІРІВНА, завідувачка кафедри кримінального права та правосуддя, доктор юридичних наук, професор

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВЕ ПРАВО».....	6
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Фінансове право».....	6
1.2. Структура навчальної дисципліни.....	13
1.3. Критерії оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи здобувачів вищої освіти.....	14
II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	17
Тема 1. Фінансова діяльність держави.....	17
Тема 2. Фінансове право як галузь права.....	19
Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини.....	21
Тема 4. Правові засади організації фінансового контролю в Україні.....	24
Тема 5. Бюджетне право і бюджетна система в Україні.....	27
Тема 6. Бюджетний процес в Україні.....	30
Тема 7. Правове регулювання державних і місцевих видатків.....	33
Тема 8. Правові основи бюджетно-кошторисного фінансування.....	35
Тема 9. Правові засади регулювання державних доходів.....	38
Тема 10. Податкове право.....	40
Тема 11. Податки з юридичних осіб.....	43
Тема 12. Податки з фізичних осіб.....	45
Тема 13. Місцеві податки і збори.....	47
Тема 14. Правові основи державного кредиту.....	50
Тема 15. Фінансово-правове регулювання страхування.....	52
Тема 16. Правовий статус банків в Україні.....	55
Тема 17. Правове регулювання грошового обігу в Україні.....	59
Тема 18. Правові засади валютного регулювання та нагляду.....	63
III. ЛІТЕРАТУРА.....	67
IV. ДОДАТКИ.....	78

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальним планом денної форми навчання для студентів спеціальності 081 «Право», передбачено вивчення здобувачами вищої освіти третього курсу навчальної дисципліни «Фінансове право» обсягом 120 годин, із них 16 годин виділено на лекції, 14 годин на семінарські заняття, 90 годин на самостійну роботу. Форма завершення навчання - екзамен.

Головною умовою успішного оволодіння змістом дисципліни «Фінансове право» є систематична робота здобувачів вищої освіти. Після прослуховування навчальних лекцій, що розкривають основні проблеми фінансово-правової теорії та практики, здобувачів необхідно продовжити самостійний аналіз шляхом вивчення відповідних розділів Конституції України, законів України та інших нормативних актів, що регламентують фінансову діяльність. Кожному здобувачеві вищої освіти доцільно завести словник основних фінансово-правових понять і термінів, також необхідно мати особистий конспект фінансово-правових законів та інших нормативних актів. Для повного оволодіння теоретичним і нормативним матеріалом з відповідної теми необхідно також опрацьовувати додаткові матеріали з фінансового права, що публікуються в періодичних виданнях.

Вивчення фінансового права проводиться шляхом лекційних та семінарських занять, а також самостійної роботи (аудиторної та позааудиторної) здобувачів вищої освіти. Аудиторна самостійна робота з дисципліни виконується на навчальних заняттях під безпосереднім керівництвом викладача та за його завданням. Позааудиторна самостійна робота виконується здобувачами вищої освіти за завданням викладача, але без його особистої участі. При потребі здобувачі вищої освіти можуть отримати консультацію викладача з тих питань, що недостатньо їм зрозумілі.

Самостійна робота проводиться з метою:

- систематизації і закріплення здобутих теоретичних знань і практичних умінь здобувачів вищої освіти;
- поглиблення і розширення теоретичних знань;
- формування вмінь використовувати нормативну, правову, довідкову документацію і спеціальну літературу;
- розвитку пізнавальних можливостей і активності здобувачів вищої освіти: творчої ініціативи, самостійності, відповідальності й організованості;
- формування самостійності мислення, здатності до саморозвитку, самовдосконалення й самореалізації;
- розвитку дослідницьких умінь.

Основними завданнями самостійної роботи здобувачів вищої освіти є засвоєння в повному обсязі програми курсу «Фінансове право». Самостійна робота здобувачів вищої освіти містить у собі:

- підготовку до аудиторних занять (лекційних та практичних);
- виконання відповідних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- самостійну роботу над окремими темами навчальної дисципліни

відповідно до навчально-тематичного плану;

- підготовку до семінарських занять та виконання завдань, передбачених робочою програмою дисципліни;

- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання;

- підготовку до усіх видів контрольних випробувань (залікових, підсумкових тощо);

- участь у роботі факультативів, спецсемінарів тощо;

- участь у студентських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, олімпіадах тощо;

- інші види діяльності, що ініціюються та здійснюються інститутом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

Організацію самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти здійснює кафедра, лектор, а також самі здобувачі. З власної ініціативи кафедра може проводити студентські навчальні й наукові заходи (конференції, олімпіади, симпозіуми тощо).

Вибір здобувачем вищої освіти видів індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі за власними інтересами за попереднім узгодженням із викладачем. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти здійснює викладач, який здійснює аудиторну роботу в цій навчальній групі.

У ході самостійної підготовки можуть виникнути труднощі у розумінні окремих питань із фінансового права. У таких випадках необхідно звернутися за консультацією до викладача, який читає лекції або проводить семінарські заняття.

I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВЕ ПРАВО»

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Фінансове право»

Розділ 1. Загальна частина

Змістовий модуль 1. Загальні положення фінансового права. Бюджетна система України. Бюджетний процес

Тема 1. Фінансова діяльність держави та ОМС

Фінанси як економічна, юридична, історична і вартісна категорія. Етимологія категорії “фінанси” Державні фінанси. Матеріальний зміст фінансів: централізовані і децентралізовані фонди коштів.

Фінансова діяльність держави як предмет дослідження фінансового права. Фінансова діяльність, її об’єкт та інструмент. Економічний та правовий характер фінансової діяльності держави. Принципи і методи фінансової діяльності держави. Загально-правові та галузеві принципи фінансової діяльності. Методи фінансової діяльності. Методи формування фондів коштів: обов’язковий, добровільний. Методи розподілу грошових коштів. Методи використання фінансових ресурсів. Методи фінансового контролю.

Фінансова система України та її складові. Фінансова ланка. Фінансова система України та характеристика її окремих ланок: державного бюджету, місцевих фінансів, фінансів підприємств, державного страхування, кредиту.

Система і правове положення органів влади, що здійснюють фінансову діяльність держави. Правове становище та функції органів державної влади у сфері фінансової діяльності держави. Органи загальної компетенції: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України. Органи особливої компетенції: Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба, Державна аудиторська служба України, Національний банк України та інші. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності.

Тема 2. Фінансове право як галузь права

Предмет фінансового права та методи фінансово-правового регулювання. Поняття фінансового права. Сутність фінансового права, як галузі публічного права. Предмет фінансового права та його ознаки. Характеристика фінансових відносин, що є предметом фінансового права. Поняття методу правового регулювання та його особливості в фінансовому праві.

Фінансове право в системі права України. Взаємозв’язок фінансового права з конституційним, адміністративним, цивільним, господарським правом. Поєднання фінансового права з кримінальним, трудовим та пенсійним правом.

Система та джерела фінансового права. Загальна та особлива частини фінансового права. Джерело фінансового права. Фінансове законодавство. Коротка характеристика основних джерел фінансового права.

Фінансово-правові норми. Сутність фінансово-правової норми. Загальні риси та особливості фінансово-правових норм. Компоненти норми фінансового права: гіпотеза, диспозиція, санкція. Класифікація фінансово-правових норм.

Фінансово-правові відносини: зміст та особливості. Ознаки фінансових правовідносин. Характер та матеріальний зміст фінансових правовідносин. Структура фінансових правовідносин: суб'єкти, об'єкт, зміст.

Тема 3. Фінансово-правові норми і відносини

Фінансово-правові норми. Сутність фінансово-правової норми. Загальні риси та особливості фінансово-правових норм. Компоненти норми фінансового права: гіпотеза, диспозиція, санкція. Класифікація фінансово-правових норм.

Фінансово-правові відносини: зміст та особливості. Ознаки фінансових правовідносин. Характер та матеріальний зміст фінансових правовідносин. Структура фінансових правовідносин: суб'єкти, об'єкт, зміст.

Суб'єкти фінансового права і фінансових правовідносин.

Захист прав суб'єктів фінансових правовідносин.

Тема 4. Правові основи фінансового контролю в Україні

Суть і призначення фінансового контролю. Предмет фінансового контролю. Значення фінансового контролю. Фінансова дисципліна. Фінансове правопорушення. Принципи фінансового контролю.

Форми та методи фінансового контролю. Форми фінансового контролю в залежності від часу здійснення; залежно від характеру взаємовідносин і суб'єкта контролю; за формами проведення; залежно від цільової спрямованості; залежно від місця здійснення. Методи фінансового контролю. Аналіз фінансової діяльності. Обстеження. Облік. Інспектування, ревізія та перевірка, їх співвідношення й види. Порядок проведення ревізій та перевірок. Періодичність проведення ревізій та перевірок. Акти за підсумками проведення ревізій та перевірок, їх правові наслідки.

Система контролюючих органів у галузі публічної фінансової діяльності. Органи фінансового контролю загальної та спеціальної компетенції. Незалежний фінансовий контроль. Контроль за дотриманням законодавства у сфері публічних закупівель.

Розділ II. Особлива частина

Тема 5. Бюджетне право і бюджетний система України

Поняття і роль бюджету. Етимологія поняття "бюджет". Бюджет в економічному розумінні. Бюджет за формою прояву та за матеріальним

змістом. Юридичне значення бюджету. Функції бюджету. Політичне значення бюджету. Взаємозв'язок бюджету з економікою.

Бюджетне право та бюджетні правовідносини. Предмет бюджетного права. Специфічні риси бюджетного права. Суб'єкти бюджетних правовідносин. Бюджетно-правові норми. Класифікація бюджетно-правових норм за змістом, за часом дії. Джерела бюджетного права.

Бюджетна система України. Фактори, що впливають на бюджетну систему. Види бюджетів. Поняття та склад зведеного бюджету України. Принципи побудови бюджетної системи України.

Бюджетна класифікація. Складові бюджетної класифікації. Сутність та склад доходів бюджету. Сутність та склад видатків бюджетів. Таємні видатки. Класифікація фінансування бюджету та боргу. Загальний та спеціальний фонди бюджету. Резервний фонд. Дефіцит бюджету. Причини виникнення дефіциту. Профіцит бюджету.

Тема 6. Бюджетний процес

Поняття, зміст та стадії бюджетного процесу. Бюджетний процес. Складові та моменти бюджетного процесу. Завдання бюджетного процесу. Принципи бюджетного процесу. Бюджетний цикл.

Порядок складання проекту бюджету, його розгляд і затвердження. Учасники бюджетного процесу. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі. Прогноз бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди. Бюджетні запити. Бюджетна резолюція. Склад проекту закону про Державний бюджет та додаткові матеріали. Подання проекту до Верховної Ради України та Президенту України. Розгляд та затвердження Державного бюджету України. Зміст закону про Державний бюджет України. Обмеження щодо виконання бюджету в разі його неприйняття до граничного терміну. Затвердження місцевих бюджетів. Зміст рішення про місцевий бюджет.

Виконання бюджету. Розпис бюджету. Внесення змін до Державного бюджету України та місцевих бюджетів. Скорочення видатків і кредитування бюджетів. Захищені статті бюджету.

Звітність про бюджет. Підготовка і обговорення звіту про виконання бюджету та прийняття рішення щодо нього.

Контроль та аудит у бюджетному процесі.

Тема 7. Правове регулювання державних і місцевих видатків

Поняття державних та місцевих видатків, їх особливості і принципи фінансування. Видатки та витрати бюджету. Класифікація державних видатків за предметною ознакою, за роллю в відтворювальному процесі, за економічним змістом. Класифікація місцевих видатків.

Поняття та принципи бюджетного фінансування. Суб'єкти видаткових відносин. Види та повноваження головних розпорядників бюджетних коштів.

Розпорядники бюджетних коштів нижчою рівня. Одержувачі бюджетних коштів. Механізм здійснення видатків.

Тема 8. Правові основи бюджетно-кошторисного фінансування

Кошторис - основний плановий фінансовий документ бюджетної установи. Порядок бюджетно-кошторисного фінансування. Бюджетна установа та бюджетна сфера. Кошторис бюджетної установи. Правове значення кошторису. Види кошторисів. Складові кошторису.

Додержання фінансової дисципліни. Бюджетне правопорушення та їх види. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства та порядок їх застосування. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Порядок фінансування соціально-культурних заходів. Склад соціально-культурних видатків. Видатки на соціальний захист населення. Порядок фінансування освіти. Порядок фінансування науки. Видатки на культуру та мистецтво.

Фінансування охорони здоров'я та фізичної культури. Видатки на охорону здоров'я. Видатки на фізкультуру і спорт.

Порядок фінансування видатків на національну оборону. Правова база оборони держави. Межі та особливості фінансування з Державного бюджету. Функціональна структура видатків. Суб'єкти фінансування.

Видатки на утримання органів державного управління, органів місцевої влади та місцевого самоврядування.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання державних і місцевих доходів. Правові основи грошово-кредитної діяльності в Україні

Тема 9. Правове регулювання державних доходів

Поняття і класифікація державних доходів в Україні та основи їх правового регулювання. Співвідношення державних доходів з доходами Державного бюджету України. Класифікація державних доходів. Централізовані і децентралізовані державні доходи. Відмінність податків від неподаткових платежів.

Виключне право України на встановлення державних доходів. Права органів місцевого самоврядування у сфері законодавства про доходи.

Правове регулювання неподаткових доходів. Неподаткові платежі за користування природними ресурсами. Платежі за надання послуг: державне мито, митні збори. Неподаткові доходи штрафного характеру. Доходи від конфіскованого майна, штрафи, санкції за недотримання державних стандартів. Інші неподаткові доходи.

Податки, їх поняття та роль. Податкова система України. Загальнодержавні та місцеві податки.

Тема 10. Податкове право

Податкове право. Місце податкового права в системі фінансового права України. Предмет та метод податково-правового регулювання. Податкові норми та правовідносини: особливості та види. Джерела податкового права. Система податкового законодавства.

Податки: поняття, значення та функції. Риси податків. Класифікація податків. Податкова система. Принципи оподаткування.

Загальні засади встановлення податків і зборів. Елементи юридичного складу податку як юридичної конструкції: платники податку; об'єкт оподаткування; база оподаткування; ставка податку; порядок обчислення податку; податковий період; строк та порядок сплати податку; строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку; податкові пільги та порядок їх застосування.

Відповідальність за порушення вимог норм податкового законодавства: кримінальна, адміністративна, фінансова.

Види податкових правопорушень. Пеня за прострочення строку сплати обов'язкових платежів. Штрафні санкції за несвоєчасне подання декларації та інших документів обов'язкової звітності до контролюючого органу; за допущення арифметичних чи методологічних помилок у звітних документах, за несвоєчасну сплату податків до бюджету та ін.

Адміністративний та судовий порядок оскарження дій та рішень податкових органів.

Тема 11. Податки з юридичних осіб

Загальна характеристика податків з юридичних осіб.

Правове регулювання стягнення непрямих податків. Податок на додану вартість. Акцизний податок. Сутність, суб'єкти, об'єкти, строки, пільги.

Правове регулювання стягнення прямих податків. Податок на прибуток підприємств. Сутність, суб'єкти, об'єкти, строки, пільги.

Тема 12. Податки з фізичних осіб

Загальна характеристика податків з фізичних осіб.

Податок на доходи фізичних осіб. Сутність, суб'єкти, об'єкти, строки, пільги. Особливості оподаткування окремих категорій платників. Податкова соціальна пільга. Податкова знижка. Оподаткування окремих видів доходів.

Тема 13. Місцеві податки і збори (на прикладі Чернігівського регіону)

Загальна характеристика місцевих податків, які обов'язково сплачуються на території України. Повноваження органів самоврядування щодо місцевих податків та зборів.

Податок на майно. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Транспортний податок. Плата за землю. Сутність, суб'єкти, об'єкти, строки, пільги.

Місцеві збори. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір.

Правове регулювання стягнення єдиного податку.

Екологічний податок.

Тема 14. Правові основи державного кредиту (боргу)

Поняття, функції, форми та види державного кредиту. Поняття державного кредиту. Особливості, економічний зміст, юридична природа, забезпечення та цільове призначення державного кредиту. Ознаки правових відносин державного кредиту. Функції державного кредиту. Класифікація державного кредиту залежно від статусу позичальника, від сфери розміщення боргових зобов'язань, від строків погашення, виду доходності. Форми державного кредиту: державні облігації, казначейські зобов'язання.

Державний борг. Сутність та правові обмеження державного боргу. Внутрішній державний борг, його види та структура. Зовнішній державний борг. Основні причини створення і збільшення державного боргу.

Правовідносини України з іноземними державними та міжнародними фінансово-кредитними установами в сфері державного кредиту. Світовий банк. Європейський банк реконструкції і розвитку. Міжнародний валютний фонд. Критерії ефективності та стабілізаційні призначення.

Порядок здійснення запозичень до місцевих бюджетів України. Умови розвитку ринку місцевих запозичень. Форми запозичень муніципального органу.

Тема 15. Правове регулювання страхування

Страхування як економічна і правова категорія, його матеріальний зміст. Функції страхування. Суб'єкти та об'єкти страхових відносин. Основні галузі і види страхування. Загальнообов'язкове і приватне страхування: особливості правового регулювання.

Страхування як предмет фінансово-правового регулювання. Види страхових фондів. Органи державної влади, які здійснюють контроль за страховою діяльністю в Україні.

Поняття обов'язкового страхування. Види обов'язкового державного страхування. Суб'єкти обов'язкового державного страхування.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування: поняття, види, принципи. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: суб'єкти, страхові випадки, розміри страхових внесків, порядок здійснення страхових виплат. Поняття, суб'єкти і джерела фінансування

загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Держане соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, його суб'єкти, особливості сплати страхових внесків. Державне регулювання і нагляд у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Фінансування загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Тема 16. Правий статус банків в Україні

Поняття банківської системи України та банку. Загальна характеристика правової природи Національного банку України. Функції Національного банку України. Правовий статус Ради Національного банку України. Повноваження Голови Ради Національного банку України. Функції та повноваження Правління Національного банку України. Правовий статус Голови Національного банку України. Структура Національного банку України. Види операцій Національного банку України. Повноваження Національного банку України щодо організації готівкового грошового обігу. Повноваження Національного банку України у сфері валютного регулювання. Повноваження Національного банку України щодо здійснення наглядових та регулятивних функцій.

Види банків. Поняття державного банку. Поняття банківських ресурсів. Розмір статутного капіталу банку. Органи управління та контролю банку. Банківські групи.

Зміст банківської діяльності. Основні функції банків та види банківської діяльності.

Порядок створення банків. Статут банку. Особливості державної реєстрації банків. Умови надання та відкликання банківської ліцензії. Обмеження щодо діяльності банків. Порядок ліквідації банків.

Поняття банківського нагляду. Особливий режим контролю за діяльністю банків. Заходи впливу, які має право застосовувати Національний банк України до банків. Критерії віднесення банку до проблемних та неплатоспроможних.

Тема 17. Правове регулювання грошового обігу в Україні

Правове регулювання грошового обігу в Україні. Основні умови грошового обігу на території країни. Гривня, як єдиний платіжний засіб в Україні. Правові основи функціонування платіжних систем. Платіжна система: сутність, склад, функція, види та зміст основних правил.

Поняття та принципи безготівкових розрахунків. Загальні правила здійснення безготівкових розрахунків.

Поняття банківського рахунку. Види банківських рахунків. Загальні правила відкриття банківських рахунків. Особливості відкриття банками рахунків у національній валюті. Операції, які проводяться з поточних рахунків.

Порядок переоформлення та закриття рахунків. Вкладні (депозитні) рахунки. Рахунки ескроу. Види кореспондентських рахунків.

Поняття форм розрахунків та платіжних інструментів. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки із застосуванням платіжних вимог-доручень. Поняття платіжної вимоги та випадки її застосування у безготівкових розрахунках. Особливості розрахунків із застосуванням чеків. Акредитивна форма розрахунків. Вексельна форма розрахунків. Правові норми використання банківських платіжних карток.

Поняття готівкового обігу. Порядок організації та здійснення готівкових розрахунків. Відповідальність за порушення норм із регулювання обігу готівки.

Тема 18. Правові основи валютного регулювання та валютного нагляду

Поняття валюти та валютних операцій. Валютні цінності. Валютні операції та їх класифікація. Учасники валютних операцій. Ліцензування валютних операцій. Валютна політика: сутність, завдання. Сутність та функції валютного курсу. Конвертованість валюти. Класифікатор іноземних валют. Форми та методи валютної політики. Валютна система. Елементи національної валютної системи. Сутність золотовалютних резервів та зміст управління ними.

Організація валютного регулювання. Правові акти, що регулюють валютні відносини. Етапи валютного регулювання в Україні. Сутність, напрями та особливості валютного регулювання. Повноваження Кабінету Міністрів України та Національного банку України в сфері валютного регулювання.

Правовий режим валютного нагляду. Основні напрями валютного нагляду. Суб'єкти та їх повноваження в сфері валютного нагляду.

Відповідальність за порушення валютного законодавства.

1.2. Структура навчальної дисципліни

№	Назви тем змістових модулів і тем	Кількість годин для денної			
		Лекції	Семінари	Самостійна робота	Разом
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Загальні положення фінансового права. Бюджетна система України. Бюджетний процес.					
1.	Фінанси і фінансова діяльність держави та ОМС	1	1	6	8
2.	Фінансове право як галузь права	1	1	6	8
3.	Фінансово-правові норми і відносини	-	-	7	7
4.	Правові основи фінансового контролю	-	-	7	7

Разом за кредитом 1		2	2	26	30
5.	Бюджетне право і бюджетна система України	2	2	5	9
6.	Бюджетний процес	-	2	5	7
7.	Правове регулювання державних і місцевих видатків	1	-	6	7
8.	Правові основи бюджетно-кошторисного фінансування	1	-	6	7
Разом за кредитом 2		4	4	22	30
Разом за змістовим модулем 1		6	10	44	60
Змістовий модуль 2. Правове регулювання державних і місцевих доходів. Правові основи грошово-кредитної діяльності в Україні					
9.	Правове регулювання державних доходів	2	-	3	5
10.	Податкове право	-	-	4	4
11.	Податки з юридичних осіб	2	-	3	5
12.	Податки з фізичних осіб	1	1	2	4
13.	Місцеві податки і збори	1	1	2	4
14.	Правові основи державного кредиту (боргу)	-	1	3	4
15.	Правове регулювання страхування	-	1	3	4
Разом за кредитом 3		6	4	20	30
16.	Правовий статус банків в Україні	2	1	7	10
17.	Правове регулювання грошового обігу в Україні	2	1	7	10
18.	Правові основи валютного регулювання та нагляду	-	2	8	10
Разом кредитом 4		4	4	22	30
Разом за змістовим модулем 2		10	4	46	60
Всього годин на дисципліну		16	14	90	120

1.3. Критерії оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи здобувачів вищої освіти

Важливим елементом навчального процесу при вивченні дисципліни «Фінансове право» є самостійна, індивідуальна робота здобувачів вищої освіти та контроль за їх виконанням. Самостійна (індивідуальна) робота має на меті розширення та дослідження питань винесених на розгляд на лекційних заняттях, а також опрацювання питань, які не були висвітлені на лекційних та семінарських заняттях. Контроль дозволяє оцінювати та вимірювати здобуті здобувачами вищої освіти в процесі самостійного опрацювання знання, уміння та навички, відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Критерії оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи здобувачів вищої освіти. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи здобувачів, є: глибина і міцність знань, рівень

мислення, вміння робити обґрунтовані висновки, компетентність у розкритті питань, що досліджуються, наявність навчальної, наукової або практичної значимості та новизни в індивідуальних роботах, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння знаходити необхідну інформацію, навички і прийоми виконання ситуаційних завдань, самореалізація на семінарських заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Максимально можливий бал за конкретним завданням ставить за умови відповідності виду самостійної роботи або усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.

Виконання та оцінювання вибірових видів самостійної роботи (презентація міні-лекції, есе, доповідь на наукову студентську конференцію, участь в студентській олімпіаді, підготовка наукових публікацій тощо) здійснюється таким чином:

- презентація міні-лекції – 0-3 бали;
- презентація аналітичного огляду наукових публікацій – 0-3 бали;
- презентація реферату – 0-3 бали;
- виконання самостійної дослідної роботи (індивідуальна робота) – 0-3 бали;
- участь в розробці, підготовці, виготовленні навчальних матеріалів (ситуаційних задач тощо), або наочних навчальних матеріалів (плакатів, слайд-шоу, мультимедійних посібників тощо) – 0-3 бали;
- доповідь на наукову студентську конференцію, участь в студентській олімпіаді, підготовка наукових публікацій – 0-6 балів.

Презентації – виступи перед аудиторією (дослідження у вигляді PowerPoint), що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, надання експертної оцінки тощо. Презентації можуть бути як індивідуальними, так і колективними.

Підготовка і презентація міні-лекції. Міні-лекції характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10-15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів.

Міні-лекція дає можливість здобувачам вищої освіти на основі опрацювання підручників, монографій, періодичних публікацій і законодавства продемонструвати вміння постановки проблеми, шляхом розкриття та оцінки поточної ситуації, виявлення суперечливих моментів, протиріч, визначення причин, наслідків та аргументації власної позиції здійснити аналіз фінансової проблеми, явища, процесу чи дискусійного питання, а також сформулювати пропозиції доповідача щодо вирішення проблеми та висновки, які ґрунтуються як на власних аргументах, так і на думку фахівців.

Критеріями оцінки міні-лекції є стислість, змістовність її структурних частин, логічність та вміння здобувачів вищої освіти чітко формулювати свою позицію і робити висновки щодо проведеного дослідження.

Аналітичний огляд наукових публікацій. Мета підбору та огляду наукових публікацій – дати аналітичний огляд літературних джерел (монографій, підручників, навчальних посібників, фахової літератури, законодавства тощо) за обраною тематикою. Готуючи огляд літературних джерел, ЗВО: систематизує різні погляди і підходи до вивчення досліджуваного питання (правові категорії, поняття і терміни, принципи, ознаки, класифікації тощо). Літературні джерела добираються самостійно. Аналітичний огляд готується на той семінар, на якому розглядається відповідна тема.

Критеріями оцінки є кількість опрацьованих літературних джерел і якість систематизації матеріалу.

Доповідь - це усний виклад самостійно опрацьованої теми за навчальними посібниками, фаховою літературою та нормативними актами.

Метою наукової доповіді є формування у здобувачів вищої освіти вміння пов'язувати теорію з практикою, користуватися літературою, статистичними даними, популярно викладати складні питання, триматися перед аудиторією. ЗВО можуть виступити із запитаннями, коментарями до доповіді та оцінити її.

Підготовка і презентація реферату. Реферат – поширений тип письмової самостійної роботи з дисципліни, який демонструє поглиблене опрацювання відповідної теми. У процесі підготовки реферату здобувачі вищої освіти накопичує знання, вміння та навички роботи з різними інформаційними джерелами, готується до майбутніх курсових і дипломних робіт. Реферат є одним з основних типів індивідуальних завдань, який підводить їх до роботи підвищеної складності, з елементами науковості, що виконується під час навчання.

Презентація реферату проходить в аудиторії на семінарському занятті, де розглядається дана тема, або може бути проведена індивідуально.

Критеріями оцінки змісту реферату є повнота висвітлення питання. Зрозумілість, наявність власної думки.

Індивідуальна дослідна робота – це письмова самостійна робота з дисципліни, яка демонструє поглиблене опрацювання відповідної теми.

Метою написання індивідуальної дослідної роботи є розширення кругозору здобувачів вищої освіти та поглиблення їх знань з предмета; розвиток основних практичних умінь наукової роботи (дослідницькі вміння, вміння знаходити спеціальну літературу і працювати з нею, складати список використаних джерел і оформляти опрацьований матеріал); формування наукових умінь; оволодіння стилем наукового мовлення та етикою наукового диспуту.

На відміну від реферату, який адресується будь-якому слухачеві індивідуальна дослідна робота адресується підготовленому слухачу. Тобто людині, яка вже має уяву, про що йде мова.

Оцінювання виконання письмової роботи (реферат, індивідуальна дослідна робота, доповідь) здійснюється на основі наступних критеріїв:

- 3 балів – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані, письмова робота містить вступ, основну частину, висновки і список літератури, оформлення реферату відповідає вимогам;

- 2 бали – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані, письмова робота містить вступ, основну частину, висновки, проте список літератури є недостатнім, оформлення відповідає вимогам;

- 1 бали – матеріал викладений недостатньо повно, письмова робота не містить вступу, висновки не достатньо аргументовані, обґрунтовані та/або не стосуються усіх поставлених завдань, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам;

- 0 бали – викладений матеріал неповним, письмова робота не містить вступу, основна частина не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам.

Несамостійний характер виконання роботи (виявлення ідентичних за змістом робіт чи її частин; компіляції тексту підручника) є підставою для її не зарахування.

II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Фінансова діяльність держави та ОМС

1. Система і правове положення органів влади, що здійснюють фінансову діяльність держави

2. Правове становище та функції органів державної влади у сфері фінансової діяльності держави.

3. Органи загальної компетенції: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України.

4. Органи особливої компетенції: Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба України, Державна фіскальна служба України, Державна аудиторська України, Національний банк України та інші.

5. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Теоретико-правові проблеми регулювання фінансової діяльності держави.

2. Теоретико-правові проблеми регулювання фінансової діяльності органів місцевого самоврядування.

3. Теоретичні основи правового статусу владних суб'єктів фінансового права.

4. Правова та економічна сутність фінансових ресурсів держави.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Поняття, правова природа і зміст публічної фінансової діяльності.
2. Методи фінансової діяльності Української держави.
3. Сучасні фінансово-правові дослідження в Україні.
4. Фінансово-правова компетенція органів місцевого самоврядування.
6. Складіть схему органів, які здійснюють фінансову діяльність.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Закон України «Про Рахункову палату» від 02.07.2015р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
4. Закон України 27.02.2014 № 794-VII «Про Кабінет Міністрів України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
5. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99р. 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04. 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.97р. № **280/97-ВР**. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
8. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.93р. № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
9. Про Міністерство фінансів України: Положення, Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 375. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п>
10. Про Державну казначейську службу України: Положення, затв. пост. Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>
11. Про Державну аудиторську службу України: Положення, затв. пост. КМУ від 03.02. 2016 р. № 43. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п>
12. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Пост. КМУ від 0.03.2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/227-2019-п>
13. Про Державну службу фінансового моніторингу України: Положення, затв. пост. КМУ від 29.07.2015 № 537. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-п>

Навчально-методична література

1. Білінський Д.О. Правове регулювання публічної фінансової системи: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 295 с.
2. Вдовічен В. А. Фінансове право як компроміс публічного та приватного інтересу в соціумі. Право і суспільство. 2014. № 6.2. С. 85-89. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pis_2014_6.2_17.pdf
3. Дамірчиєв М.І. Правова природа фінансової діяльності: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2014. 249 с.
4. Дяченко С.А. Публічні, державні та місцеві фінанси: співвідношення понять. Держава і регіони. 2018. №4 (64). С.59-63.
5. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с
6. Макух О. В. Фінанси як об'єкт фінансово-правового регулювання. Право та інновації. 2016. № 3 (15) С.46-52.
7. Малишко В.В. Державні фінанси України та їх вплив на соціально-економічний розвиток держави. Київ: НІСД, 2020, 380 с.
8. Маринчак Є. С. Фінансово-правовий зв'язок особи і держави: монографія / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ : [б. в.], 2019. 344 с.
9. Модернізація державних фінансів України у контексті європейського вибору: монографія; за наук. ред. І. О. Лютого, В. Б. Тропіної. Чернігів: ЧНТУ, 2019. 312 с.
10. Національні фінанси: Підручник. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с.
11. Правові проблеми місцевих фінансів України: теоретико-прикладне дослідження: монографія [Музика-Стефанчук О.А., Губерська Н.Л., Дмитренко Е.С. та ін.]. Кам'янець-Подільський: Друк. Рута, 2016. 386 с.
12. Салій С.Л. Правове регулювання публічної фінансової діяльності в Україні у контексті взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Тернопіл. нац. екон. ун-т. Тернопіль, 2019. 20 с.

Тема 2. Фінансове право як галузь права

1. Система фінансового права.
2. Загальна та особлива частини фінансового права.
3. Джерела фінансового права. Загальна характеристика основних джерел фінансового права.
4. Фінансове законодавство. Фінансово-правові акти та їх класифікація за юридичними властивостями; за органами, що їх видають.
5. Фінансове право та наука фінансового права.
6. Відобразіть схематично систему фінансового права.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Роль і місце фінансового права за ринкових умов в єдиній правовій системі України.

2. Сучасні фінансово-правові дослідження в Україні.
3. Тенденції розвитку фінансового права: історія та сучасність.
4. Предмет фінансового права на сучасному етапі.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Сутність фінансово-правового методу.
2. Відобразити схематично систему фінансового права.
3. Поняття та види суб'єктів фінансового права України.
4. Співвідношення системи фінансового права і фінансового законодавства.
5. Історія розвитку науки фінансового права.
6. Співвідношення категорій «суб'єкт фінансового права» та «суб'єкт фінансових правовідносин».
7. Джерела фінансового права.

Інформаційні джерела:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Актуальні питання науки фінансового права: монографія /М. П. Кучерявенко [та ін.]; за ред. М. П. Кучерявенка. Харків: Право, 2010. 464с.
4. Гаврилюк Р. О. Джерела фінансового права : навчально-методичний посібник. Чернівці: Рута, 2006. 88 с.
5. Дмитрик О. О. Джерела фінансового права: проблеми та перспективи розвитку: монографія. Харків: Віровець А. П.; Апостроф, 2010. 328 с.
6. Дмитрик О. О. Конституційні засади фінансово-правового регулювання . Митна справа. 2014. № 1(2.2). С. 90-96.
7. Дмитрик О. О. Нормативність як ознака джерел фінансового права. Журнал східноєвропейського права. 2014. № 2. С. 16-19.
8. Дмитрик О. О. Співвідношення закону і підзаконних нормативно-правових актів при регулюванні фінансових відносин. Проблеми законності. 2014. Вип. 125. С. 152-159.
9. Дорошенко Д. П. Систематизація фінансового законодавства України як засіб упорядкування фінансових норм. Фінансове право. 2013. № 4. С. 4-7. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fp_2013_4_3.pdf
10. Лукашев О. А. Теоретичні проблеми системи фінансового права : монографія. Харків: Право, 2010. 304 с.
11. Очерки финансово-правовой науки современности: монография/ под. общ. ред. Л. К. Вороновой, Н. И. Химичевой. Москва, Харьков: Право, 2011. 592 с.
12. Очкуренко С. В. Місце фінансового права в системі права України: проблеми теорії і практики: монографія; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Гельветика, 2017. 459 с.

13. Пасічник. Н.О. Університетська фінансово-правова наука і освіта на терені України XIX - поч. XX ст.: автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.07; Держ. ВНЗ "ПереяславХмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди". Переяслав-Хмельницький, 2018. 36 с.

14. Пацурківський П. Проблеми теорії фінансового права. Чернівці: Вид-во ЧДУ, 1998. 275 с.

15. Перепелиця М. О. Поняття та види суб'єктів фінансового права : монографія. Харків : Право, 2012. 272 с.

16. Чернадчук В.Д. Становлення та розвиток української науки фінансового права: монографія; Сум. держ. ун-т. Суми : Мрія , 2017. 207 с.

17. Літопис дисертаційних досліджень з фінансового права / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; упоряд. М. П. Кучерявенко, І. Є. Криницький. Харків : Право, 2018. 565 с.

Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини

1. Особливості норм фінансового права. Розмежування норм фінансового права від норм цивільного, адміністративного та кримінального права.

2. Види фінансово-правових норм за способом впливу на учасників фінансово-правових відносин.

3. Співвідношення матеріальних та процесуальних фінансово-правових норм.

4. Поняття фінансово-правових відносин, їх особливості.

5. Види фінансово-правових відносин.

6. Суб'єкти фінансового права і фінансових відносин, їх співвідношення.

7. Підстави виникнення, зміни і припинення фінансово-правових відносин.

8. Підстави та види відповідальності за порушення фінансового законодавства.

9. Поняття та види фінансово-правових санкцій.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Держава як деліктоздатний суб'єкт фінансового права.

2. Теоретичні основи правового статусу владних суб'єктів фінансового права.

3. Реалізація санкції фінансово-правової норми.

4. Теоретико-правова характеристика санкцій за правопорушення у сфері фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування.

5. Захист прав суб'єктів фінансово-правових відносин.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Специфіка змісту фінансово-правових норм.

2. Фінансово-правове зобов'язання.

3. Держава як суб'єкт фінансових правовідносин.

4. Орган місцевого самоврядування як суб'єкт фінансових правовідносин.

5. Види об'єктів фінансових правовідносин.
6. Юридична відповідальність за порушення у сфері державних і місцевих запозичень.
7. Правова природа фінансово-правової відповідальності.

Інформаційні джерела:

1. Дмитрик О. А. Содержание и классификация финансовых правоотношений : монография; под ред. Н. П. Кучерявенко. Харьков: Легас, 2004. 160 с.
2. Котенко А. М. Договірні відносини у сфері фінансово-правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук. Харків: б. в., 2012. 198 с.
3. Литвинова Є. В. Фінансово-процесуальні норми та їх співвідношення з матеріальними нормами фінансового права. Часопис Київського університету права. 2014. № 4. С. 113-117.
4. Литвинова Є. В. Процесуальні норми фінансового права: практика на крок попереду дослідників. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. Вип. 2. С. 97-100.
5. Макух О.В. Фінансові правовідносини: теорія, сучасний стан і тенденції розвитку: монографія; Класич. приват. ун-т. Харків : Право, 2016. 301 с.
6. Оніщик Ю. В. Співвідношення категорій «суб'єкт фінансового права» та «суб'єкт фінансових правовідносин». http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvnudpsu/2010_3/Onichik.pdf
7. Перепелиця М. О. Поняття та види суб'єктів фінансового права : монографія. Харків: Право, 2012. 272 с.
8. Россіхіна Г. В. Застосування фінансово-правових норм: монографія. Харків: Цифрова друкарня № 1, 2013. 400 с.
9. Россіхіна Г.В. Теоретичні проблеми застосування правових норм, що регулюють публічну фінансову діяльність: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 36 с.
10. Федоров С. Диспозиция как элемент структуры финансово-правовой нормы. Підприємництво, господарство і право. 2003. №7. С.62-65.
11. Федоров С. О гипотезе финансово-правовой нормы. Підприємництво, господарство і право. 2003. №9. С.96-99.
12. Федоров С. Финансово-правовые санкции. Підприємництво, господарство і право. 2003. №4. С.36-38.
13. Фрич Р. І. Види фінансових правовідносин за участю бюджетних установ. Держава та регіони. Сер. : Право. 2013. № 3. С. 55-61. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/drp_2013_3_12.pdf
14. Чернадчук В. Норми-дефініції у фінансовому законодавстві: окремі теоретико-прикладні проблеми. Юридична Україна. 2007. №1. с.43-49.
15. Чернадчук В. Окремі ознаки юридичних фактів у бюджетному праві. Право України. 2006. №5. с. 85-88.

16. Чернадчук В.Д. До питання об'єкта правовідносин. Підприємництво, господарство і право. 2007. №3. с. 79-84.

17. Ямненко Т.М. Здійснення прав у фінансових правовідносинах: проблеми зловживання та доказування неправомірної поведінки : монографія; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2015. 333 с.

18. Гетманцев Д. О сторонах финансово–правового обязательства. Підприємство, господарство і право. 2009. №10. С.194-198.

19. Дмитренко Є. С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 592 с.

20. Гончар Г.П. Теоретичні та прикладні аспекти фіскальних деліктів. Приазовський економічний вісник. 2019. №4 (15). С. 247-252.

21. Заяць О.С. Адміністративно-правові засади протидії правопорушенням у фінансовій сфері: автореф. дис. ... канд. юрид наук : 12.00.07; Приват. ВНЗ "Львів. ун-т бізнесу та права". Львів, 2017. 20 с.

22. Іванський А. Презумпція невинуватості у публічних фінансових відносинах. Право України. 2010. №12. С. 159-167.

23. Іванський А. Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: моногр. Юридична література, 2008. 504 с. 4.

24. Іванський А.Й. Фінансово-правові санкції: монографія 2-ге видання перероб. та допов. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 500 с.

25. Кобелька Д. М. До проблеми визначення поняття правопорушень у фінансовій сфері. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2014. Вип. 11(1). С. 195-197.

26. Кобелька Д. М. Класифікація видів правопорушень у фінансовій сфері. Форум права. 2015. № 1. С. 141–146.

27. Кобелька Д. М. Принципи протидії правопорушенням у фінансовій сфері. Митна справа. 2015. № 1(2.2). С. 191-197.

28. Кобелька Д. Щодо правового забезпечення протидії правопорушенням у фінансовій сфері. Юридичний вісник. 2015. № 1. С. 222-228.

29. Кобелько Д. М. Характеристика та види правопорушень у фінансовій сфері. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2014. № 12. С. 138-141.

30. Літвінова Є. В. Про фінансово-правову відповідальність як родову категорію. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2016. Вип. 19. С. 59-61.

31. Літвінцева А. С. Правова природа фінансової відповідальності. Право і суспільство. 2016. № 3(2). С. 125-131.

32. Монаєнко А. Запобіжні заходи фінансово-процесуального примусу. Право України. 2011. №3. С.228-236.

33. Монаєнко А. Місце фінансово-правової відповідальності в системі юридичної відповідальності. Право України. 2011. №9. С. 228 238.

34. Онищук Н. До питання про правову природу фінансової відповідальності. Право України. 2013. №1-2. С.166-170.

35. Ровинський Ю.О. Державний примус у системі фінансового права України; Клас. приват. ун-т. Запоріжжя: Клас. приват. ун-т, 2011. 403 с.

36. Скляр Н. Ф. Принципи фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства. Правова позиція. 2020. № 4(29). С. 41-47.

Тема 4. Правові основи фінансового контролю в Україні

1. Поняття, значення та принципи фінансового контролю.
2. Види фінансового контролю.
3. Методи та форми фінансового контролю.
4. Правовий статус і контрольні функції органів, які здійснюють фінансовий контроль в Україні: Верховної Ради України, парламентських комітетів. Рахункової палати України. Президента України. Міністерства фінансів України. Державної аудиторської України. Державної казначейської служби України. Державної фіскальної служби України.
5. Контрольні повноваження Рахункової палати України.
6. Контрольні повноваження інших органів щодо здійснення фінансового контролю.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Проблеми організації та правової регламентації фінансового контролю в Україні.
2. Побудова системи державного фінансового контролю України відповідно до стандартів Європейського Союзу.
3. Організаційно-правові аспекти вдосконалення аудиторської діяльності в Україні.
4. Напрямки вдосконалення теоретико-правової основи державного аудиту.
5. Національний банк України як суб'єкт державного фінансового моніторингу.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Повноваження Рахункової палати як органу фінансового контролю.
2. Правові форми фінансового контролю державної фіскальної служби України.
3. Державний фінансовий аудит як різновид державного фінансового контролю.
4. Інспектування як різновид державного фінансового контролю.
5. Правовий статус державної аудиторської служби України в системі фінансового контролю.
6. Ревізія та перевірка як основні методи фінансового контролю в Україні.
7. Повноваження суб'єктів фінансового контролю у сфері міжбюджетних відносин.

8. Особливості здійснення фінансового контролю в процесі виконання Державного бюджету.

9. Фінансовий моніторинг як вид фінансового контролю.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3. Закон України «Про Рахункову палату» від 02.07.2015р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04. 1999 р.№ 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.97р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

6. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р.URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>

7. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

8. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99р. 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

9. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.93р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>

10. Про публічні закупівлі: Закон України 25.12.2015 №922-VIII (в ред. закону № 114-IX від 19.09.2019 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/114-20>

11. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

12. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 грудня 2017 р. №2258-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>

13. Про Кабінет Міністрів України: Закон України 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

14. Положення про Міністерство фінансів України: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п#Text>

15. Положення про Державну аудиторську службу України. Затв. пост. КМУ від 3 лютого 2016 р. № 43 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п>.

16. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Пост. КМУ від 0.03.2019 р. № 227.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п#Text>

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/227-2019-п>

17. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України. Затв. пост. КМУ від 29.07.2015 № 537. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-п>

18. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм. Затв. пост КМУ від 10 серпня 2004 р. N 1017 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2018 р. № 743). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-п>

19. Порядок проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами (із змін.). Затв. пост КМУ 20.04.06 р. №550. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-п>.

20. Порядок проведення перевірок державних закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами. Затв. пост. КМУ від 01.08.2013 № 631. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/631-2013-п>

21. Про затвердження стандартів внутрішнього аудиту. Наказ МФУ 4.10.2011р. №1247 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14 серпня 2019 року № 344). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11>

Навчально-методична література

1. Богданюк І. В. Правове регулювання здійснення державного контролю фінансовою інспекцією України: монографія. Харків : Панов А. М. [вид.], 2015. 231 с.

2. Бригінець О.О. Правове регулювання фінансової безпеки України: монографія; Держ. фіскал. служба України, Ун-т держ. фіскал. служби України. Ірпінь : Університет ДФСУ, 2016. 362 с.

3. Губанова Т.О. Правове забезпечення державного фінансового контролю в Україні: монографія. Київ : Гельветика, 2017. 187 с.

4. Дікань Л. В. Державний аудит : підручник / Л. В. Дікань, О. В. Кожушко, Ю. О. Лядова. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 412 с.

5. Козинець І.Г., Лось А.Ю. Фінансовий моніторинг в Україні: новий етап розвитку. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №2. С. 237-239. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-2/61>

6. Мандриченко Ю.О. Правові гарантії діяльності органів фінансового контролю в Україні: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 199 с

7. Музика-Стефанчук О. А. Публічний фінансовий контроль: проблеми вітчизняної, зарубіжної та міжнародної термінології. Публічне право. 2014. № 1. С. 84-89. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pp_2014_1_13.pdf

8. Попадинець І.І. Організаційно-правові форми фінансового контролю: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Хмельниц. облрада, Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова. Хмельницький, 2020. 19 с.

9. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю місцевих фінансів / Л.А. Савченко, А.А.Коваленко. К.: КиМУ, 2010. 123 с.

10. Савченко Л. А. Фінансово-контрольне право: становлення та розвиток: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 400с.

11. Савченко Л.А., Сірош М.В. Правові проблеми реалізації принципів фінансового контролю у фінансово-контрольному процесі: монографія; Київ. міжнар. ун-т. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 191 с.

12. Савченко Л.А., Ярмак І. М. Проблеми правового закріплення принципів фінансового контролю: монографія. Київ: Центр учб. літератури, 2016. 170 с.

13. Стародубова О.А. Принципи парламентського бюджетного контролю. Вісник господарського судочинства. 2008. №2. с. 154-157.

14. Шашенок Я. В. Принципи державного фінансового контролю. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки: Збірник наукових праць. 2016. Вип. 73. С. 361-376.

Тема 5. Бюджетне право і бюджетна система в Україні

1. Бюджетна класифікація. Складові бюджетної класифікації.
2. Загальний та спеціальний фонди бюджету. Особливості спеціального фонду. Резервний фонд.
3. Дефіцит бюджету. Причини виникнення дефіциту. Законодавче регламентування дефіциту бюджету. Профіцит бюджету.
4. Принципи і порядок розподілу доходів і видатків між ланками бюджетної системи.
5. Правове регулювання міжбюджетних відносин.
6. Складіть схему бюджетної класифікації.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Правові засади функціонування бюджетної системи та перспективи її вдосконалення.
2. Теоретичні засади принципів бюджетної системи як вихідних положень бюджетного права.
3. Методологічні основи праворозуміння поняття, сутності та правової природи міжбюджетних відносин.
4. Теоретичні та практичні проблеми управління муніципальними запозиченнями.
5. Соціально-економічна сутність і призначення державного бюджету.
6. Правові аспекти формування доходної частини Державного та місцевих бюджетів.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Бюджетне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку.
2. Зміст та особливості бюджетних правовідносин.
3. Система принципів бюджетного права.
4. Бюджетні повноваження держави.

5. Бюджетні повноваження органів місцевого самоврядування: напрями удосконалення.
6. Правова природа та поняття міжбюджетних відносин.
7. Організація міжбюджетних відносин в Україні: стан, проблеми, перспективи.
8. Відповідальність за бюджетні правопорушення.
9. Правове регулювання запозичень до місцевих бюджетів в Україні.
10. Правове регулювання запозичень до місцевих бюджетів в країнах ЄС.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Закон України «Про Державний бюджет України» (на поточний рік).
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.97р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
5. Інструкція про складання і виконання розпису Державного бюджету України: Затв. наказом Міністерства фінансів України 28.01.02р. №57 (в редакції наказу Міністерства фінансів України 14.06.2004 № 386). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02>
6. Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затв. наказом МФУ №333 від 12.03.2012р. (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 21 червня 2012 року № 754). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
7. Інструкція щодо застосування класифікації кредитування бюджету, затв. наказом МФУ №333 від 12.03.2012р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
8. Положення про єдиний казначейський рахунок: затв. наказом Держказначейства України 26.06.2002 р. №122 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14 червня 2004 року № 386). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02>
9. Порядок взаємодії Міністерства фінансів України як головного розпорядника коштів державного бюджету та відповідальних виконавців бюджетних програм на всіх стадіях бюджетного процесу. Затв. Наказом Міністерства фінансів України 23.08.2012 № 939. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1809-12>
10. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів. Затв. пост. КМУ від 15.12.2010 № 1132 (у редакції пост. Кабінету Міністрів України від 23 січня 2015 р. № 12). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/12-2015-п#n8>
11. Порядок покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів. Затв. Пост. КМУ від 29.12.2010 № 1204. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1204-2010-п>

12. Порядок розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках в банках, затв. пост. КМУ від 12.01.2011р. №6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2011-п>

13. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затв. постановою Кабінету Міністрів України 28.02.02р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п>

14. Про бюджетну класифікацію: Наказ МФУ від 14.01.2011 р. №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>

Навчально-методична література

1. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.

2. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.

3. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с.

4. Буряк І.В. Фінансово-правове регулювання місцевих гарантій: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь, 2019. 20 с.

5. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. Київ, 2017. 119 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/205/Місцевий-бюджет-ОТГ.pdf>

6. Гетманець О. П. Правова природа відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 2. С. 198-202.

7. Гончаренко О. В. Міжбюджетні відносини на місцевому рівні в Україні: монографія. Київ: Алерта, 2013. 220 с.

8. Захожай К. В. Роль, функції та завдання державного бюджету України в сучасному суспільно-економічному просторі. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 20. С.15-22.

9. Козинець І.Г., Приходько В.О. Доходи місцевих бюджетів в умовах децентралізації в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2020. №1. С. 328-331. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0390/2020.1.81>

10. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с

11. Музика-Стефанчук О. А. Органи публічної влади як суб'єкти бюджетних правовідносин: монографія. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2011. 384 с.

12. Назар Ю. С., Проць І. М. Адміністративна та фінансово-правова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 172 с.

13. *Парижак Н.В.* Міжбюджетні відносини в Україні: оцінка і напрямки реформування. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/384>

14. Радіонов Ю.Д. Формування видатків бюджету: монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 616 с.

15. Рядінська В.О., Нефьодов С. В. Фінансово-правове регулювання надання державних (місцевих) гарантій в Україні: монографія; Держ. НДІ МВС України. Херсон : Гельветика, 2019. 211 с.

16. Токарева К.О. Структура бюджету: фінансово-правовий аналіз: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 183 с.

17. Чернадчук В. Д. Бюджетні правовідносини в Україні: поняття, класифікація та особливості структури: монографія. Суми: Унів. книга, 2011. 172 с.

Тема 6. Бюджетний процес в Україні

1. Складання та затвердження місцевих бюджетів.
2. Зміст рішення про місцевий бюджет.
3. Контроль за дотримання бюджетного законодавства.
4. Правові основи участі місцевих громад у бюджетному процесі.
5. Зміст Закону про Державний бюджет.
6. Складіть схему органів, які здійснюють контроль за дотриманням бюджетного законодавства.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Правові основи участі місцевих громад у бюджетному процесі.
2. Правова природа Закону про Державний бюджет.
3. Мета і задачі бюджетного контролю.
4. Участь місцевих громад у бюджетному процесі в країнах Євросоюзу.
5. Європейські стандарти програмно-цільового планування місцевих бюджетів.
6. Правові аспекти формування доходної частини Державного та місцевих бюджетів.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Правова характеристика стадій бюджетного процесу.
2. Сутність програмно-цільового методу у бюджетному процесі.
3. Учасники бюджетного процесу.
4. Бюджетний процес на місцевому рівні та його удосконалення.
5. Правові основи участі місцевих громад у бюджетному процесі.
6. Казначейське обслуговування державного бюджету України за доходами: реалії та напрями вдосконалення.
7. Казначейське виконання державного бюджету України за видатками: сучасний стан та напрями вдосконалення.
8. Бюджетний контроль в Україні.
9. Юридичної відповідальності за бюджетні правопорушення.

10. Складіть схему органів, які здійснюють контроль за дотриманням бюджетного законодавства.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04. 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.97р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
4. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
5. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
6. Інструкція про складання і виконання розпису Державного бюджету України: Затв. наказом Міністерства фінансів України 28.01.02р. №57 (в редакції наказу Міністерства фінансів України 14.06.2004 № 386). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02>
7. Положення про єдиний казначейський рахунок: затв. наказом Держказначейства України 26.06.2002 р. №122 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14 червня 2004 року № 386). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02>
8. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затв. постановою Кабінету Міністрів України 28.02.02р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п>
9. Положення про Державну казначейську службу України: затв. пост. Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>
10. Положення про Міністерство фінансів України: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п>
11. Положення про Державну фіскальну службу України. Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п>
12. Про бюджетну класифікацію: Наказ МФУ від 14.01.2011 р. №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>
13. Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затв. наказом МФУ №333 від 12.03.2012р. (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 21 червня 2012 року № 754). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>

14. Інструкція щодо застосування класифікації кредитування бюджету, затв. наказом МФУ №333 від 12.03.2012р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>

15. Порядок розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках в банках, затв. пост. КМУ від 12.01.2011р. №6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2011-п>

16. Порядок покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів. Затв. Пост. КМУ від 29.12.2010 № 1204. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1204-2010-п>

17. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів. Затв. пост. КМУ від 15.12.2010 № 1132 (у редакції пост. Кабінету Міністрів України від 23 січня 2015 р. № 12). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/12-2015-п#n8>

Навчально-методична література

1. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. С., Синютка Н. Г. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.

2. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.

3. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с.

4. Ватаманюк-Зелінська У. З., Романів І. Б., Дідулко Н. Я. Казначейське обслуговування державного бюджету України за доходами: реалії та напрями вдосконалення. Сталій розвиток економіки. 2015. №. 2. С. 39-45.

5. Ватаманюк-Зелінська У.З., Устюжанінова Н.В. Удосконалення системи казначейського обслуговування у сфері управління коштами державного бюджету України. Інноваційна економіка. 2018. №7-8. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoou/article/view/308>

6. Возняк Г. В. Проблеми та перспективи запровадження європейських стандартів програмно-цільового планування місцевих бюджетів. URL <http://ird.gov.ua/irdp/e20150703.pdf>

7. Гетманець О. П. Бюджетний контроль: організаційно-правові засади : монографія. Харків : Екограф, 2008. 308 с.

8. Гетманець О.П. Бюджетно-правова відповідальність як умова виконання місцевих бюджетів. Публічне право. 2020. № 1 (37). С.50-58.

9. Гетманець О.П. Правові принципи бюджетного контролю. Форум права. 2017 №5. С.84-90.

10. Латковський П.П. Система бюджетного контролю. Вісник Чернівецького факультету Національного університету Одеська юридична академія. Вип.3. 2016. С.68-77.

11. Лисяк Л.В., Роменська К.М. Ефективність використання коштів місцевих бюджетів України: монографія. Дніпропетровськ: УМСФ, 2015. 232 с.

12. Назар Ю.С., Проць І.М. Адміністративна та фінансово-правова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 172 с.

13. Овсянніков Є.С. Правове регулювання виконання бюджетів за видатками в Україні. дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2017. 244 с. URL: <https://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/Овсянніков-Є.С.-Дисертація.pdf>

14. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади /О.Кириленко, Б.Малиняк, В.Письменний, В.Русін / Асоціація міст України. Київ, ТОВ «Підприємство «Ві Ен Ей», 2015. 396 с.

15. Пономаренко Є.Б., Вакарюк Н.А. Реформування організації та реалізації бюджетного процесу: основні напрями, проблеми та шляхи їх вирішення. Вісник ЖДТУ. 2015. № 4 (74). С. 185–191.

16. Радіонов Ю.Д. Формування видатків бюджету: монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 616 с.

17. Роменська К. М. Бюджетний процес на місцевому рівні та його удосконалення. Фінансовий простір. 2017. №. 1. С. 98-101.

18. Товкун Л.В. Звітність про виконання бюджетів як стадія бюджетного процесу. Наук. вісник Херсонського державного ун-ту. 2017. Вип.4. Т.2. С. 33-37.

19. Фоменко Ю. О. Правове регулювання бюджетного процесу в Україні. дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2019. 237 с. URL: <https://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/Дисертація-Фоменко-Ю.О.-на-здобуття-наукового-ступеня-кандидата-юридичних-наук-24-ЖОВТНЯ.pdf>

20. Чернадчук В. Д. Принципи виконання бюджету URL: http://www.uabs.edu.ua/images/stories/docs/K_CPD/Chernadchuk_conf_19042012.pdf

Тема 7. Правове регулювання державних і місцевих видатків

1. Види та повноваження головних розпорядників бюджетних коштів.
2. Розпорядники бюджетних коштів нижчою рівня.
3. Одержувачі бюджетних коштів.
4. Механізм здійснення видатків.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Правові проблеми фінансування державних видатків в Україні на загальнодержавному та місцевому рівнях.
2. Правове регулювання програмно-цільового методу фінансування.
3. Відповідальність за порушення встановленого порядку використання бюджетних коштів
4. Вплив динаміки державних видатків на соціально-економічний розвиток країни.
5. Місцеві видатки в сучасній державі.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Правовий зміст видатків та особливості їх фінансування.
2. Публічні видатки та їх класифікація в сучасній державі.
3. Правове регулювання програмно-цільового методу фінансування науки.
4. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства.
5. Бюджетна відповідальність як різновид фінансово-правової відповідальності.
6. Відповідальність за правопорушення у бюджетній сфері.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Закон України «Про Державний бюджет» (на поточний рік).
3. Інструкція про складання і виконання розпису Державного бюджету України: Затв. наказом Міністерства фінансів України 28.01.02р. №57 (в редакції наказу Міністерства фінансів України 14.06.2004 № 386). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02>
4. Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затв. наказом МФУ №333 від 12.03.2012р. (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 21 червня 2012 року № 754). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
5. Інструкція щодо застосування класифікації кредитування бюджету, затв. наказом МФУ №333 від 12.03.2012р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
6. Положення про Державну казначейську службу України: затв. пост. Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>
7. Положення про єдиний казначейський рахунок: затв. наказом Держказначейства України 26.06.2002 р. №122 (у редакції наказу Державного Казначейства України від 30.11.2010 р. № 449). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1262-10#Text>
8. Положення про Міністерство фінансів України: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п>
9. Порядок виконання рішень про стягнення коштів державного і місцевих бюджетів або боржників. Затв. пост. КМУ від 3.08.2011р. №845 (в ред. Пост КМУ від 30.01.2013р. №45). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2011-п#Text>
10. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів. Затв. пост. КМУ від 15.12.2010 № 1132 (у редакції пост. Кабінету Міністрів України від 23 січня 2015 р. № 12). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/12-2015-п#n8>
11. Порядок покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів. Затв. Пост. КМУ від 29.12.2010 № 1204. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1204-2010-п>

12. Порядок покриття тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету: Затв. Пост. КМУ від 31.03.2021 № 307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/307-2021-п#Text>

13. Порядок розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках в банках: затв.пост. КМУ від 12.01.2011р. №6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2011-п#Text>

14. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ: Затв. постановою Кабінету Міністрів України 28.02.02р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п#Text>

15. Про бюджетну класифікацію: Наказ МФУ від 14.01.2011 р. №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>

Навчально-методична література

1. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.

2. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.

3. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с.

4. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. Київ, 2017. 119 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/205/Місцевий-бюджет-ОТГ.pdf>

5. Гончаренко О. В. Міжбюджетні відносини на місцевому рівні в Україні: монографія. Київ: Алерта, 2013. 220 с.

6. Лисяк Л.В., Роменська К.М. Ефективність використання коштів місцевих бюджетів України: монографія. Дніпропетровськ: УМСФ, 2015. 232 с.

7. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с

8. Овсянніков .Є.С. Правове регулювання виконання бюджетів за видатками в Україні. дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2017. 244 с. URL: <https://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/Овсянніков-Є.С.-Дисертація.pdf>

9. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади /О.Кириленко, Б.Малиняк, В.Письменний, В.Русін / Асоціація міст України. Київ, ТОВ «Підприємство «Ві Ен Ей», 2015. 396 с.

10. Радіонов Ю.Д. Формування видатків бюджету : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 616 с.

Тема 8. Правові основи бюджетно-кошторисного фінансування

1. Правові основи бюджетно-кошторисного фінансування

2. Поняття кошторисно-бюджетного фінансування і його об'єкти. Порядок кошторисно-бюджетного фінансування. Розпорядники та одержувачі бюджетних коштів.

3. Кошторис бюджетної установи і його зміст. Порядок складання і затвердження кошторисів бюджетних установ.

4. Фінансування соціально-культурних заходів.

5. Фінансування видатків на охорону здоров'я та фізичну культуру.

6. Порядок фінансування охорони природи та житлово-комунального господарства.

7. Порядок фінансування органів державної управління та місцевої влади.

8. Порядок фінансування національної оборони.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Проблеми фінансування бюджетних організацій на основі кошторису.

2. Проблеми та перспективи фінансування освіти і науки в Україні.

3. Фінансування охорони здоров'я та медичне страхування в Україні: тенденції та реформування.

4. Вплив бюджетного фінансування на функціонування місцевого самоврядування у Чернігівській області.

5. Бюджетна децентралізація: особливості становлення, проблеми та перспективи.

6. Бюджетне забезпечення соціального захисту населення: теоретичні аспекти і вітчизняна практика.

7. Фінансування соціальної сфери в Україні: напрями розвитку.

8. Джерела фінансування сфери культури в Україні та напрями їх розширення.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Фінансування бюджетних установ: теоретична сутність, форми і методи.

2. Фінансове забезпечення місцевого самоврядування в Україні.

3. Кошторисне фінансування та його особливості в сучасних умовах.

4. Кошторисне фінансування бюджетних установ у системі казначейського обслуговування бюджету.

5. Розпорядники бюджетних коштів в бюджетному процесі.

6. Проблеми фінансування освіти в Україні.

7. Кошторисне фінансування загальноосвітніх навчальних закладів: недоліки та напрями вдосконалення.

8. Фінансування видатків на охорону здоров'я в Євросоюзі.

9. Особливості бюджетного фінансування охорони здоров'я.

10. Особливості бюджетного фінансування соціального захисту населення в Україні.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Закон України «Про Державний бюджет» (на поточний рік).
3. Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затв. наказом МФУ №333 від 12.03.2012р. (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 21 червня 2012 року № 754). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
4. Інструкція щодо застосування класифікації кредитування бюджету, затв. наказом МФУ №333 від 12.03.2012р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
5. Положення про єдиний казначейський рахунок: затв. наказом Держказначейства України 26.06.2002 р. №122 (у редакції наказу Державного Казначейства України від 30.11.2010 р. № 449). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1262-10#Text>
6. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ: Затв. постановою Кабінету Міністрів України 28.02.02р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п#Text>
7. Про бюджетну класифікацію: Наказ МФУ від 14.01.2011 р. №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>

Навчально-методична література

1. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.
2. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
3. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с.
4. Зозуля Д. В. Методи фінансування видатків на охорону здоров'я: переваги та перспективи реформування. Право і суспільство. 2021.№4. С. 144-150. URL : DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2021.4.19>
5. Західна О. Р., Сподарик Т. І. Основи фінансування бюджетних установ. Бізнес Інформ. 2019. №12. С. 332–337. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-12-332-337>
6. Косяченко К. Е. Фінансово-правовий статус бюджетних установ в Україні. Автореферат дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро, 2018. 22 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/auto/22/4.pdf>
7. Солдатенко О. В. До питання кошторисно-бюджетного фінансування. Актуальні проблеми держави і права. С. 469-475. URL: <http://www.apdp.in.ua/v53/72.pdf>

8. Коваленко С.О., Коваленко Я.Р. Особливості фінансування капітальних вкладень в Україні. Ефективна економіка. 2014. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3696>

9. Комарова І. В. Фінансування освіти в Україні з бюджетів різних рівнів. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2011. № 2 (14). С. 125-130.

10. Костюк У. З. Фінансування природоохоронної діяльності в Україні: сучасний стан та шляхи покращення. Інноваційна економіка. 2015. № 1. С. 181-186. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/inek_2015_1_35.pdf

11. Управління державними доходами і видатками: навч. посіб. [Б.С. Малиняк, В.С. Толуб'як, В.П. Горин, В.В. Письменний]; за ред. Б.С. Малиняка. Тернопіль: Астон, 2015. 154с.

12. Третяк Н. М. Фінансування аграрного виробництва як запорука продовольчої безпеки країни. Фінансовий простір. 2014. № 4. С. 247-252. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fin_pr_2014_4_34.pdf

13. Якубовський Р. Особливості бюджетного фінансування освіти. Підприємництво, господарство і право. 2010. № 11. С. 177-180.

Тема 9. Правові засади регулювання державних доходів

1. Податки та збори, їх роль у сучасних умовах.
2. Податкова система України. Принципи оподаткування.
3. Загальнодержавні податки.
4. Правова природа місцевих податків і зборів.
5. Система податків і зборів (обов'язкових платежів), що передбачає спеціальний режим оподаткування.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Податкова система України: історія та проблеми становлення.
2. Податкова система України та її розвиток у сучасних умовах.
3. Адаптація податкового законодавства України до законодавства ЄС – невід'ємна частина європейської інтеграції.
4. Еволюція правової природи податкових надходжень до Державного бюджету України.
5. Зарубіжний досвід організації місцевих фінансів.
6. Правовий механізм справляння рентних платежів в Україні.
7. Правовий режим митних платежів в Україні: правові засади та проблеми реформування.
8. Рентні платежі як інструмент впливу на раціональне використання природних ресурсів.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Публічні доходи як правова категорія.
2. Правова природа місцевих (муніципальних) доходів.
3. Правові засади та проблеми реформування державних доходів.

4. Правова природа неподаткових доходів.
5. Рентні платежі в податковій системі України.
6. Шляхи становлення та розвитку податкової системи України.
7. Порівняльний аналіз податкових систем України та зарубіжних країн.

Інформаційні джерела:

1. Податковий кодекс від 2.12.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Податкове право України: підручник /О.О. Головашевич, А.М.Котенко, Є.М. Смичок та ін; за ред. М.П. Кучерявенка, Н.А.Маринів. Х.: Право, 2019. 440 с.
3. Бабін І.І. Податкове право: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 488 с.
4. Б'юкенен Джеймс М. Масгрейв Річард А. Суспільні фінанси і суспільний вибір. Два протилежних бачення держави: Пер. з англ. А. Іщенка. Київ: Видавничий дім "КМ Академія", 2004. 178 с.
5. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. Київ, 2017. 119 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/205/Місцевий-бюджет-ОТГ.pdf>
6. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с
7. Митна справа : підручник / А. І. Крисоватий та ін. ; за ред. А. І. Крисоватого; Терноп. нац. екон. ун-т, Ф-т фінансів, Каф. податків і фіскал. політики. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2014. 539 с.
8. Огляд правових позицій Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 15.12.2017 до 04.04.2019. Київ, 2019. 65 с.
9. Потенціал рентних платежів за видобуток корисних копалин в Україні / А. М. Соколовська, Л. М. Уніговський, В. Й. Башко та ін. Київ : ДННУ "Акад. фін. управ ління", 2013. 228 с.
10. Удосконалення управління державними фінансами та реформування податкової системи України; за ред. Т. І. Єфименко. К. : ДННУ "Акад. фін. управління", 2015. 446 с.
11. Управління державними доходами і видатками: навч. посіб. [Б.С. Малиняк, В.С. Толуб'як, В.П. Горин, В.В. Письменний]; за ред. Б.С. Малиняка. – Тернопіль: Астон, 2015. 154с.
12. Бак Н.А. Неподаткові доходи бюджетів: функціональне призначення та можливості його активізації. Науковий вісник Чернівецького університету. 2021. Випуск 830. URL: <http://econom.chnu.edu.ua/journal/index.php/ecovis/article/view/148/110>
13. Галинська Ю. В. Особливості, характер і трансформаційна динаміка розвитку рентної політики в Україні. Науковий вісник Міжнародного

гуманітарного університету. 2016. С.190-193 URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/22-2016/43.pdf>

14. Кіянчук І. М. Оподаткування митом в Україні: вдосконалення та усунення проблем //світове господарство і міжнародні економічні відносини. – 2016. – С. 106.-108. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/15march2016/15march2016.pdf#page=106>

15. Маринчак Є.С. Наукові погляди на сутність правового явища «обов'язкові неподаткові платежі». URL: DOI: <https://doi.org/10.36074/paaaseeirdfegcc.ed-1.03>

16. Савіцька С. І., Фугело П. М. Аналіз впливу пандемії коронавірусу на надходження до державного бюджету України. Modern Economics. 2020. № 21(2020). С. 187-191. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-29](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-29).

17. Слободянюк Н. О., Шикор К. І. Проблемні питання формування дохідної частини бюджету: сучасні реалії. URL: <http://globalnational.in.ua/archive/15-2017/110.pdf>.

18. Сударенко О. В. Добровільні методи мобілізації коштів до публічних фондів: фінансово-правовий аспект. Держава та регіони. Серія: Право. 2020 р.. № 3 (69) С.99-104.

19. Титова О. В. Щодо загальних засад оподаткування в Україні. Економіка та право. 2012 № 2. С. 119-123. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/epravo/2012_2/22.pdf

20. Якимчук Н. Правовий режим обов'язкових платежів в Україні: конституційно-правові засади та проблеми реформування. Право України. 2013. №1-2. С.122-132.

Тема 10. Податкове право

1. Поняття податкового права, його предмет та метод правового регулювання.

2. Джерела податкового права. Податковий кодекс України.

3. Податкові правовідносини та податково-правові норми.

4. Поняття, ознаки та функції податків, їх класифікація.

5. Елементи податку. Суттєві та факультативні елементи податку. Платник податку, податковий агент, представники платника податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Одиниця виміру бази оподаткування. Ставка податку та їх класифікація. Податковий період. Податкові пільги та їх групи. Строки та порядок сплати податків. Строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку.

6. Подвійне оподаткування.

7. Кваліфікаційні ознаки податкового правопорушення.

8. Підстави і види відповідальності за податкові правопорушення.

9. Фінансові санкції за порушення податкового законодавства.

10. Адміністративно-правова відповідальність за скоєні податкові правопорушення.

11. Кримінальна відповідальність за податкові правопорушення.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Юридична природа відповідальності за податкові правопорушення, передбачена Податковим кодексом України.
2. Особливості юридичної відповідальності працівників фіскальної служби.
3. Майнове оподаткування в Україні та світі.
4. Інститут податкового примусу в Україні.
5. Інститут податкового примусу в країнах Європи.
6. Захист прав платників податків.
7. Принцип недопущення податкової дискримінації та оподаткування доходів нерезидентів в Україні.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Співвідношення понять «об'єкт податку» та «об'єкт податкового правовідношення».
2. Системоутворюючі елементи юридичної конструкції податку.
3. Податкова юрисдикція. Критерії територіальності та резиденства.
4. Правові основи адміністрування податків.
5. Поняття і зміст податкового та/або грошового зобов'язання.
6. Податковий борг та джерела його погашення.
7. Гарантії забезпечення виконання податкового зобов'язання і погашення податкового боргу: поняття, особливості і види.
8. Поняття та значення податкового контролю.
9. Аналіз фінансово-правової відповідальності за порушення податкового законодавства.
10. Правова природа адміністративної відповідальності у податковому праві.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Податковий кодекс від 2.12.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. (Розділ 7). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984р. (Глава 12). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

Навчально-методична література

1. Бабін І.І. Податкове право: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 488 с.
2. Податкове право України: підручник /О.О. Головашевич, А.М.Котенко, Є.М. Смичок та ін; за ред. М.П. Кучерявенка, Н.А.Маринів. Х.: Право, 2019. 440 с.

3. Битяк Ю. П., Барабаш Ю. Г., Баранова Л. М. та ін. Податково-правова відповідальність: права природа й особливості. Проблеми правової відповідальності: моногр. / за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Харків: Право, 2014. С. 189-207
4. Дорошенко Д. П. Примус у податковому праві: дис. ... док. юрид. наук: 12.00.07 / Запорізький національний ун-т. Запоріжжя, 2019. 424 с.
5. Дуравкін П. М. Забезпечення виконання податкового обов'язку: монографія. Харків: Право, 2013. 192 с.
6. Жернаков М. В. Податкові спори: реформування механізмів вирішення: моногр. Харків: Право, 2015. 288 с.
7. Карпенко Н. В. Пеня в податковому праві: дис. ... кан. юрид. наук: 12.00.07 / Держ. фіскальна служба України, ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь, 2019. 214 с.
8. Козинець І.Г., Козинець О.Г. Історико-правові аспекти становлення та розвитку податкової системи України. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. №1. С.88-91.
9. Козинець О. Г., Козинець І. Г. Податкова система України в XVII-XVIII ст. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. №2. С. 16-19.
10. Козинець І.Г., Шпак А.В. Правове регулювання захисту прав платників податків. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Науковий збірник. 2017. №6. Т.2. С.91-94.
11. Коломієць П. Елементи податку в контексті забезпечення податкової безпеки України. Підприємництво, господарство і право. 2020. №7. С. 238- 242.
12. Кучерявенко М.П. Податкове право: підручник. Харків: Право, 2013. 536 с.
13. Макурін А.А. Теорія оподаткування : навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2018. 75 с.
14. Маринчак Є.С. Поняття та права природа податкового суверенітету. Підприємництво, господарство і право. 2020. №4. С. 207-213
15. Маринчак Н. Є. Забезпечувальні заходи в податковому праві: дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / М-во доходів і зборів України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь, 2013. 207 с.
16. Мінаєва О. М. Процедурне регулювання виконання обов'язку з податкового обліку: моногр. Харків: Право, 2016. 272 с.
17. Самсін І. Л. Тлумачення актів законодавства про оподаткування України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2009.
18. Сахно Д. С. Зловживання правом у податкових правовідносинах : дис. ... кан. юрид. наук: 12.00.07 / Держ. фіскальна служба України, ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь, 2019. 248 с.
19. Скляр Н. Ф. Принципи фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства. Правова позиція. 2020. № 4(29). С. 41-47.

20. Гончар Г.П. Теоретичні та прикладні аспекти фіскальних деліктів. Приазовський економічний вісник. 2019. №4 (15). С. 247-252.

21. Слідченко А. В. Захист інтересів платників податків при застосуванні заходів податкового примусу: дис. ... кан. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2018. 208 с.

22. Чинчин М. М. Правова природа податкового адміністрування в Україні: моногр. Харків: Право, 2014. 160 с.

23. Юридична відповідальність за податкові правопорушення : наук. практ. посіб. / Д.О. Гетманцев, Р.В. Макарчук, Я.С. Толкачов. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 752 с.

Тема 11. Податки з юридичних осіб

1. Особливості оподаткування суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення.

2. Звільнення оподаткування податком на прибуток підприємств.

3. Операції, що підлягають оподаткуванню податком на додану вартість за нульовою ставкою.

4. Операції, звільнені від оподаткування податком на додану вартість.

5. Податковий кредит при оподаткуванні податком на додану вартість.

6. Електронне адміністрування податку на додану вартість.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Податки на споживання та їх роль у податковій системі України.

2. Генезис універсального акцизного оподаткування в Україні та світі.

3. Проблеми справляння та шляхи вдосконалення податку на додану вартість в Україні та в світі.

4. Правовий механізм адміністрування та відшкодування ПДВ.

5. Сучасний стан та проблеми електронного адміністрування ПДВ.

6. Податок на додану вартість і його вплив на зовнішньоекономічну діяльність.

7. Світовий досвід бюджетного відшкодування податку на додану вартість.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Правова сутність прямого оподаткування в Україні.

2. Суть та елементи податку на прибуток підприємств.

3. Податок на додану вартість: становлення й розвиток в Україні.

4. Міжнародний досвід оподаткування непрямих податків.

5. Акцизне оподаткування в Україні: витоки та сучасний стан.

6. Проблеми акцизного оподаткування в Україні.

7. Особливості оподаткування специфічними акцизами алкогольної та тютюнової продукції.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Податковий кодекс від 2.12.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань Закон України від 15.05.2003 р. (в ред. Закону від 26.11.2015 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
3. Порядок обліку платників і зборів. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 9.12.2011р. №1588. (у редакції наказу Міністерства фінансів України 22.04.2014 № 462). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0503-14#n18>
4. Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість. Затв. наказом Міністерства фінансів України 14.11.2014 № 1130. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-14>
5. Порядок ведення реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру, затв. пост. КМУ від 13.07.2016 № 440. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2016-п>

Навчально-методична література

1. Податкове право України: підручник /О.О. Головашевич, А.М.Котенко, Є.М. Смичок та ін; за ред. М.П. Кучерявенка, Н.А.Маринів. Х.: Право, 2019. 440 с.
2. Бабін І.І. Податкове право: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 488 с.
3. Атаманчук Н. І. Правові основи непрямих податків в Україні: монографія. Київ: Алерта, 2019. 352 с.
4. Атаманчук Н.І. Пільги зі сплати податку на додану вартість в Україні. Право і суспільство. 2019. №1. Ч.2. С.115-121.
5. Гетманцев Д.О. Непряме оподаткування: правова сутність та адміністрування : наук. практ. посіб. / Д. О. Гетманцев, В. Л. Форсюк, Ю. А. Федчишин, Ю. М. Лавреха. - 2-е вид., перероб. і допов. - К. : Юрінком Інтер, 2016. - 592 с.
6. Казатька М. Д. Правове регулювання акцизного податку в Україні : дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2019. 255 с.
7. Непряме оподаткування: правова сутність та адміністрування: наук.-практ. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 592 с.
8. Пряме реальне оподаткування. Правова сутність та адміністрування : наук. практ. посіб. / Гетманцев Д.О., Мусійчук І.М., Шишканов О.А., Шамрай О.В. - К. : Юрінком Інтер, 2014. - 336 с.
9. Козинець І.Г., Козинець О.Г. Історія становлення податку на додану вартість та практика його застосування в країнах ЄС. Актуальні проблеми юридичної науки і практики. 2018. №1 (4). С. 58-62.

Тема 12. Податки з фізичних осіб

1. Особливості оподаткування окремих категорій платників податком з доходів фізичних осіб.
2. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого та рухомого майна.
3. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав.
4. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).
5. Особливості нарахування та сплати єдиного податку.
6. Військовий збір.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Оподаткування доходів фізичних осіб: зарубіжний досвід.
2. Бюджетне та соціальне значення податку на доходи фізичних осіб.
3. Оподаткування спадщини та дарувань: проблеми та напрями вдосконалення.
4. Особливості оподаткування дивідендів і відсотків.
5. Система державної підтримки малого підприємництва в Україні та напрями її вдосконалення.
6. Історичний аспект упровадження пільгового оподаткування малого бізнесу в Україні.
7. Спрощене оподаткування в Україні: переваги та недоліки.
8. Спеціальні режими оподаткування в пострадянських країнах.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Правова природа податкової соціальної пільги при оподаткуванні доходів фізичних осіб в Україні.
2. Правовий статус самозайнятих осіб як платників податків.
3. Загальна система оподаткування фізичних осіб – підприємців.
4. Оподаткування доходів фізичних осіб від незалежної професійної діяльності.
5. Становлення та розвиток спрощеної системи оподаткування в Україні.
6. Особливості оподаткування сільськогосподарських товаровиробників в Україні.
7. Теоретичні аспекти оподаткування військового збору.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Податковий кодекс від 2.12.2010 р. URL:
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV (в ред. Закону від 26.11.2015 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

3. Порядок обліку платників податків і зборів. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 9.12.2011р. №1588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1562-11>

4. Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.09.2017 №822. URL: <http://sfs.gov.ua/fizichnim-osobam/reestratsiya-ta-oblik-fiz/normativno--pravovi-akti/72593.html>

5. Місцеві податки. Офіційний веб-портал Чернігівської міської ради. URL: <https://chernigiv-rada.gov.ua/fin-miscevi-podatky/>

Навчально-методична література

1. Податкове право України: підручник /О.О. Головашевич, А.М.Котенко, Є.М. Смичок та ін; за ред. М.П. Кучерявенка, Н.А.Маринів. Харків: Право, 2019. 440 с.

2. Бабін І.І. Податкове право: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 488 с.

3. Безкровний О. В. Оподаткування малого та середнього бізнесу—від історії виникнення до сучасних перспектив розвитку. 2017. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/239>

4. Булавинець В. М. Екологічне оподаткування як інструмент «зелених» фінансів. Ефективна економіка. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8462>

5. Гайдай В. І. Механізми державного регулювання ПДФО в умовах децентралізації влади в Україні. Інвестиції. 2019. №17 С.69-74. URL: [НТТР://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6817&i=11](http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6817&i=11)

6. Дмитрик О. О., Токарева К. О. Податкові пільги як форма державної допомоги суб'єктам підприємництва. Право та інноваційне суспільство. 2019. № 1 (12). С. 80-86.

7. Екологічне оподаткування: збірник наукових праць за результатами науково-практичних заходів /Науково-дослідний інститут фінансового права. - Київ: Алерта, 2013. 198 с.

8. Козинець І.Г. Кравченко О.В. Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №3. С. 242-245. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-3/58>

9. Криницький І. Є. Податково-правові пільги: сучасні проблеми класифікації. Фінансове право. 2013. № 4. С. 8-10. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fp_2013_4_4.pdf

10. Лукачина С. Сучасні проблеми та шляхи вдосконалення податку на доходи фізичних осіб в Україні. Фінансово-кредитна система: вектор розвитку: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м.

Ужгород, 26 квітня 2017 р.) Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. С. 114-115

11. Непочатенко О. О., Боровик П. М., Парій Д. Ю. Оновлений механізм справляння податку на доходи фізичних осіб: проблеми та перспективи Економіка. Управління. Інновації. Серія: Економічні науки. 2016. Випуск № 1 (16). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_1_16.

12. Покатаєва О. В. Податкова соціальна пільга з податку на доходи фізичних осіб: правова природа, правове регулювання надання URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_pravo/2012_2/files/LA212_16.pdf

13. Рядінська В. О. Проблеми оподаткування операцій продажу майна фізичними особами: пережитки минулого. 2013. URL: http://naukaipravoohorona.com/index_html_files/38_Riadinska.pdf

14. Савченко С. В. Проблеми оцінки майна при визначенні податку на доходи, отримані в результаті прийняття у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав. Європейські перспективи. 2012. №. 2 (1). С. 200-204.

15. Савченко С. Шляхи вдосконалення ставок податку на доходи, отримані в результаті прийняття у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав. URL: <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2012/7/Savchenko.pdf>

16. Тельнова Г. В. Анализ корпоративного налогообложения и налога на доходы физических лиц в странах Европы. Світова економіка та міжнародні відносини. 2017. № 2. С. 48–54.

17. Юрчишена Л. В. Податок на доходи фізичних осіб: механізм стягнення та джерело доходу бюджету України. Финансы, учет, банки. 2016. №. 1. С. 215-224.

Тема 13. Місцеві податки і збори

1. Загальні положення щодо змішаних податків, які сплачують як фізичні, так і юридичні особи.

2. Загальна характеристика податку на майно.

3. Загальна характеристика місцевих податків, які сплачуються на території України.

4. Місцеві збори. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір.

5. Екологічний податок.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Місцеві податки як основа фінансової незалежності місцевого самоврядування.

2. Місцеві податки та збори, їх роль у податковій системі України.

3. Відмінності систем місцевого оподаткування України та країн ЄС.

4. Проблеми вдосконалення місцевого оподаткування в Україні.

5. Податки на споживання, доходи та майно: співвідношення та взаємозв'язок.

6. Оподаткування доходів і майна в Україні.
7. Майнове оподаткування: іноземний досвід та актуальність для України.
8. Проблеми правового регулювання податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
9. Економічне та соціальне значення екологічного податку.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Новації місцевого оподаткування: переваги та недоліки.
2. Правове регулювання оподаткування нерухомого майна в Україні.
3. Майнове оподаткування: сучасний стан і перспективи розвитку.
4. Плата за землю як інструмент раціонального використання земельних угідь.
5. Правова природа податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
6. Місце податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки в податковій системі України.
7. Справляння плати за землю в Україні: напрями вдосконалення.
8. Транспортний податок: проблеми та напрями вдосконалення.
9. Збір за місця для паркування транспортних засобів: особливості застосування в Україні та європейський досвід.
10. Доцільність туристичного збору в Україні: його переваги та недоліки.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Податковий кодекс від 2.12.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV (в ред. Закону від 26.11.2015 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
3. Порядок обліку платників податків і зборів. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 9.12.2011р. №1588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1562-11>
4. Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.09.2017 №822. URL: <http://sfs.gov.ua/fizichnim-osobam/reestratsiya-ta-oblik-fiz/normativno--pravovi-akti/72593.html>
5. Місцеві податки. Офіційний веб-портал Чернігівської міської ради. URL: <https://chernigiv-rada.gov.ua/fin-miscevi-podatky/>

Навчально-методична література

1. Податкове право України: підручник /О.О. Головашевич, А.М.Котенко, Є.М. Смичок та ін; за ред. М.П. Кучерявенка, Н.А.Маринів. Х.: Право, 2019. 440 с.

2. Бабін І.І. Податкове право: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 488 с.
3. Безкровний О. В. Оподаткування малого та середнього бізнесу—від історії виникнення до сучасних перспектив розвитку. 2017. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/239>
4. Боровик П. М., Гузар Б. С., Лиса Н. В. Вдосконалення механізмів справляння місцевих зборів в Україні //Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2016. – №. 88 (2). – С. 55-62.
5. Булавинець В. М. Екологічне оподаткування як інструмент «зелених» фінансів. Ефективна економіка. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8462>
6. Дмитрик О. О., Токарева К. О. Податкові пільги як форма державної допомоги суб'єктам підприємництва. Право та інноваційне суспільство. 2019. № 1 (12). С. 80-86.
7. Екологічне оподаткування: збірник наукових праць за результатами науково-практичних заходів /Науково-дослідний інститут фінансового права. - Київ: Алерта, 2013. - 198 с.
8. Кисель А. С. Особливості оподаткування нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки. Правова держава. 2018. №31. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/143540>
9. Козинець І.Г. Особливості правового регулювання місцевих податків і зборів. Порівняльно-аналітичне право. 2017. №5. С. 213-216.
10. Костяна О. В., Ясько В. В. Особливості справляння збору за місця для паркування транспортних засобів на прикладі міста Чугуєва. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип.16. С.710-714.
11. Кравченко А. В. Особливості оподаткування суб'єктів туристичної діяльності в Україні. Ефективна економіка. 2021. № 4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2021/88.pdf
12. Мальшакова С. Аналізуємо системи оподаткування. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-nalogooblozhenie-selхозpredpriyatij-12-analiziruem-sistemy-nalogooblozheniya>
13. Мицишин І. Р. Аналіз системи земельного оподаткування в Україні. Ефективна економіка. 2019. №12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7496>
14. Мінка Т.П., Руденко В.О. Повноваження місцевої влади щодо справляння податків. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 4. С. 55-62.
15. Мінкович В., Фурик І. Недоліки сучасної системи місцевого оподаткування в Україні // Фінансово-кредитна система: вектор розвитку: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 26 квітня 2017 р.) – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. – 284 с. – С.116-117.
16. Оніщик Ю.В., Жук Л.Б. Правове регулювання оподаткування доходу від прийняття спадщини: генезис, еволюція, сучасний стан. Право і суспільство.

2018. №4. С. 219-224. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/4_2018/part_1/41.pdf
17. Полишин Г. Місцеві податки та збори в Україні та за кордоном. Підприємництво, господарство і право. 2019. №4. С. 162-165.
18. Полюх М.М. Проблеми земельного оподаткування в Україні. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=73676>
19. Проць В. І. Особливості майнових податків та їх роль у формуванні доходів місцевих бюджетів. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2019. Вип 1 (135). С. 66-70.
20. Сорока Р. С., Пилипенко С. М. Місце майнових податків у формуванні доходів місцевих бюджетів України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2018. №2. С. 192-202.
21. Тельнова Г. В. Анализ корпоративного налогообложения и налога на доходы физических лиц в странах Европы. Світова економіка та міжнародні відносини. 2017. № 2. С. 48–54.
22. Теслюк Н. П., Назаренко Я. Я., Наконечна С. А. Транспортний податок та його роль у формуванні місцевих бюджетів. Ефективна економіка. 2021. №2. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2021/77.pdf

Тема 14. Правові основи державного кредиту (боргу)

1. Поняття і значення державного кредиту. Відносини у сфері державного кредиту, які регулюються фінансовим правом.
2. Форми державного кредиту.
3. Державна позика як основна форма державного кредиту: поняття і зміст. Види державних позик.
4. Правове регулювання державного боргу України. Склад, види та форми державного боргу України.
5. Управління та обслуговування державного боргу України.
6. Правове регулювання державного зовнішнього боргу України.
7. Правовідносини України з іноземними державними та міжнародними фінансово-кредитними установами в області державного кредиту.
8. Правова природа та поняття дефолту.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Державний борг України: поточний стан і ризики.
2. Міжнародний кредит у світовій валютно-фінансовій системі.
3. Особливості організації кредитування Міжнародним валютним фондом.
4. Особливості організації кредитування Світовим банком.
5. Фінансово-правова природа відносин у сфері державного боргу.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Правове регулювання відносин державної позики в Україні.
2. Правове регулювання місцевих запозичень в Україні.

3. Державні гарантії (гарантії уряду) як особлива форма державного кредиту: поняття і зміст.
4. Ринок муніципальних облігацій в Україні.
5. Зовнішньоборгові зобов'язання України в міжнародному контексті.
6. Управління та обслуговування державного боргу України.
7. Правова природа та поняття дефолту.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Закон України «Про Державний бюджет» (на поточний рік).
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
4. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99р. 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
5. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 19.06. 2020 р. № 738-IX.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
6. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>
7. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001р. 2374-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>
8. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16. 04 1991р. №959_XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
9. Закон України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та багатостороннього агенства по гарантіях інвестицій» від 03.06. 92 № 2402-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. №. 33. С. 474.
10. Положення про Агентство з управління державним боргом України. Затв. пост. КМУ від 12.02.2020 № 127. URL: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2020-п#Text>)
11. «Про затвердження Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2019-2022 роки»: Затв. пост. від 5.06.2019 №473 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2019-п#Text>.
12. Положення про порядок проведення операцій, пов'язаних з розміщенням облігацій внутрішніх державних позик, затв. Пост. Правління НБУ від 18 червня 2003 року № 248. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0551-03#Text>

Навчально-методична література

1. Федоров В. А. Боргова функція сучасної держави : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 176 с

2. Лютий І. О. Державний кредит та боргова політика України: монографія / Лютий І. О., Зражевська Н.В, Рожко О.Д. - К. : Центр учб. л-ри, 2008. 352 с.
3. Державний кредит : навч. посіб. / Лубкей Н. П., Ткачук Н. М., Горин В. П. та ін. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 140 с.
4. Слав'юк Н.Р. Зовнішні державні запозичення та економічний розвиток країни: монографія. Київ: НаУКМА, 2019. 172 с.
5. Тернер Е. Між боргом та дияволом: гроші, кредит і реформування глобальних фінансів / пер. з англ. д-ра екон. наук Тетяни Унковської; Growford institute Global Research on Optimal Ways for Development. Львів: Априорі, 2020. 416 с.
6. Босенко О.С. Управління державним та гарантованим державою боргом як складова євроінтеграційного процесу України, дис. ... кан. юрид. наук: 08.00.08 /Державна навчально-наукова установа "Академія фінансового управління". Київ, 2019. 272 с. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=1007&num=2
7. Державний кредит : навч. посіб. / Лубкей Н. П., Ткачук Н. М., Горин В. П. та ін. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - 140 с.
8. Башинська О.М. Формування та обслуговування державного зовнішнього боргу. Фінанси України. 2015. №12. 66 - 67с.
9. Вахненко Т. П. Концептуальні засади управління зовнішнім національним боргом України. Економіка України. 2015. № 1. С. 14–24.
10. Заверуха І. Б. Фінансово-правова природа відносин у сфері державного боргу. Підприємство, господарство і право. 2016. №8. С. 53-57.
11. Круп'як І. Й. Особливості формування зовнішньоборгових зобов'язань держави в умовах економічної нестабільності. 2016. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/13126/1/Круп'як.pdf>
12. Кучер, А. А. Роль НБУ в обслуговуванні боргу України. URL: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2010/33_DWS_2010/Economics/74324.doc.htm

Тема 15. Правове регулювання страхування

1. Поняття, суть і функції страхування. Форми і види страхування.
2. Державне і приватне страхування: особливості правового регулювання.
3. Організація державного страхування в Україні. Відносини у сфері страхування, що регулюються фінансовим правом.
4. Система державних цільових позабюджетних фондів. Види державних централізованих позабюджетних фондів за цільовим призначенням.
5. Джерела формування коштів Пенсійного фонду.
6. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів Фондом соціального страхування України.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Правове регулювання державного страхування в Україні.

2. Етапи впровадження в Україні системи загальнообов'язкового державного медичного страхування.
3. Недержавне соціальне страхування: сутність, організація, проблеми та перспективи розвитку.
4. Досвід зарубіжних країн у сфері соціального страхування.
5. Проблеми розвитку пенсійного страхування в Україні та напрями його вдосконалення.
6. Шляхи модернізації загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та недержавного пенсійного забезпечення в Україні.
7. Актуальні проблеми у сфері державного соціального страхування на випадок безробіття.
8. Актуальні проблеми у сфері державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
9. Правовий статус фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
10. Проблеми розвитку системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.
11. Зарубіжний досвід формування ефективних інститутів соціального страхування.
12. Єдиний соціальний внесок: міжнародний та вітчизняний досвід.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Страхування як інститут фінансового права.
2. Соціальне страхування та його роль у забезпеченні соціального захисту населення.
3. Правовий механізм загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.
4. Актуальні проблеми діяльності Пенсійного фонду України.
5. Теоретичні аспекти розвитку пенсійного страхування в Україні.
6. Перспективи впровадження недержавного пенсійного забезпечення.
7. Проблеми розвитку недержавного пенсійного страхування в Україні.
8. Державне регулювання у сфері пенсійного страхування в Україні.
9. Сутність та особливості страхування від нещасних випадків на виробництві в сучасних умовах.
10. Переваги та недоліки впровадження єдиного соціального внеску в Україні.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Закон України «Про Державний бюджет» (на поточний рік).
3. Про страхування: Закон України від 4 жовтня 2001р № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text>

4. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 № 16/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр>

5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>

7. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>

8. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

9. Положення про Пенсійний фонд України: пост. КМУ від 23 липня 2014 р. № 280. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-п>

10. Перелік видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затв. пост. КМУ від 22.12.2010 р. №1170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1170-2010-п>

11. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) органами Пенсійного фонду України. Затв. Пост.КМУ від 29 липня 2015 р. № 528. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528-2015-п>.

12. Деякі питання обслуговування коштів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Затв. Пост. КМУ від від 23 серпня 2016 р. № 523. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-2016-п>.

13. Порядок обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Затв. Наказом Міністерства фінансів України 24.11.2014 № 1162. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1553-14>

Навчально-методична література

1. Правове регулювання страхової діяльності : навч. посіб. / О.П. Гетманець, О.М. Шуміло, Т.В. Колеснік та ін. ; за ред. О.П. Гетманець, О.М. Шуміла. Київ : Хай-Тек Прес, 2014. 400 с.

2. Завора, Т.М. Соціальне страхування: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2013. 272 с.

3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с.

4. Боднарук М. І. Правове регулювання соціального страхування в Україні : монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2014. 472 с.

5. Журавльова З. В. Фінансово-правові аспекти запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2014. № 1. С. 203-212.

6. Журавльова З. В. Фонд соціального страхування України: погляд крізь призму фінансово-правового регулювання. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2015. № 1. С. 256-264.

7. Пацурія Н. Б., Войцеховська І. М., Головачова А. С. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с.

8. Правове регулювання страхової діяльності : навч. посіб. / О.П. Гетманець, О.М. Шуміло, Т.В. Колеснік та ін. ; за ред. О.П. Гетманець, О.М. Шуміла. Київ : Хай-Тек Прес, 2014. 400 с.

9. Соціальне страхування : підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.

10. Старосельцева О.В. Фінансово-правове регулювання державного соціального страхування в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2018. 20 с.

11. Тулянцева В.А. Фінансово-правове регулювання діяльності позабюджетних державних цільових фондів в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Запоріз. нац. ун-т. Запоріжжя, 2019. 20 с.

12. Шірінян, Л. В. Актуальні проблеми фінансового регулювання страхового ринку України в сучасних умовах // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – №1 (176). – С. 30-34.

13. Якимчук Н.Я., Наконечний С. О. Адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в Україні: фінансово-правовий аспект : монографія; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2018. 251 с.

Тема 16. Правовий статус банків в Україні

1. Порядок створення банків.
2. Статут банку.
3. Особливості державної реєстрації банків. Підстави для відмови в державній реєстрації.
4. Види діяльності банків.
5. Юридичні особливості діяльності Національного банку України з управління грошовим обігом.
6. Теоретико-правові проблеми регулювання кооперативного банку.
7. Банківське регулювання та банківський нагляд за діяльністю банків.
8. Правові проблеми банківської таємниці.
9. Відповідальність банків за порушення банківського законодавства.
10. Місце і роль міжнародно-правових актів в системі банківського права.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Банківська система: національний і зарубіжний досвід.
2. Місце і роль міжнародно-правових актів в системі банківського права.
3. Порівняльна характеристика правового статусу центрального банку в Україні та країнах ЄС.
4. Правові аспекти функціонування іноземних банків в Україні.
5. Банківське регулювання та банківський нагляд за діяльністю банків в Україні та світі.
6. Правові проблеми банківської таємниці в Україні.
7. Порівняльно-правовий аналіз правового статусу банківської таємниці в Україні та зарубіжних країнах.
8. Відповідальність за порушення правового режиму банківської таємниці в зарубіжних країнах.
9. Діяльність Національного банку України як суб'єкта державного фінансового моніторингу.
10. Міжнародні стандарти у сфері протидії відмиванню доходів.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Сучасне банківське законодавство України: проблеми та напрями удосконалення в контексті євроінтеграції.
2. Перспективи розвитку ринку банківських послуг в Україні в контексті євроінтеграції.
3. Правове регулювання банківської таємниці в Україні.
4. Правові засади захисту інтересів клієнтів банків.
5. Підстави застосування заходів впливу Національним банком України.
6. Правові наслідки неплатоспроможності банків.
7. Проблемні аспекти правового регулювання ліквідації збанкрутілих банків.
8. Правові проблеми ліквідації банків.
9. Правовий статус Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
4. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99р. 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
5. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

6. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

7. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Затв. постановою Правління Національного банку України 28.08.01 р. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>

8. Положення про застосування Національним банком України заходів впливу: Затв. постановою Правління Національного банку України 17.08.2012 р. №346 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-12#Text>.

9. Положення про застосування Національним банком України заходів впливу до установ за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу, затв. Пост. Правління НБУ від 28.07.2020 р. № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0106500-20#Text>

10. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи, затв. Пост. Правління НБУ від 17 вересня 2015 року № 615. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15#Text>

11. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затв. Пост. Правління НБУ від 19.05.2020 року № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>

12. Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України, затв. Пост. Правління НБУ від 22 грудня 2017 року № 141 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0141500-17#Text>

13. Положення про ліцензування банків. Затв. Пост. Правління НБУ від 22 грудня 2018 року № 149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18#Text> (регулює порядок створення банків та ліцензування їх діяльності)

14. Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України, затв. Пост. Правління НБУ від 10 травня 2016 року № 311 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16#Text>

15. Положення про організацію та проведення інспекційних перевірок, затв. Пост. Правління НБУ від 17.07.2001 року № 276 (у редакції пост. Правління Національного банку України від 28 грудня 2017 року № 145). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-01#Text>

16. Положення про особливості реорганізації банку за рішенням його власників, затв. Пост. Правління НБУ від 27 червня 2008 року № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0845-08#Text>

17. Положення про порядок ідентифікації та визнання банківських груп. Затв. пост. КМУ від 9.04.2012р. №134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0708-12#Text>

18. Положення про порядок накладання адміністративних штрафів: Затв. постановою Правління Національного банку України 29.12.01р. № 563. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0062-02#Text>

19. Положення про перелік заходів захисту, порядок та критерії їх запровадження, подовження та дострокового припинення. Затв. пост. Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 4 (заходи захисту, що запроваджуються

Національним банком за наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, погіршення стану платіжного балансу України, виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та (або) фінансової системи держави). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004500-19#Text>

20. Правила зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці. Затв. пост. НБУ 14.07.2006 р. №267. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0935-06#Text>

Навчально-методична література

1. Банківська система: навчальний посібник / Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О.; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.

2. Банківська система: навч.посіб./ Л.І. Катан, Н.І.Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова; за ред. І.М. Мазур. Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.

3. Банківське право: навч. посібн. / О. О. Бригінець, А.В. Гарбінська-Руденка, Т.В.Субіна; за заг. ред. Т.О.Мацелик. Ірпінь: УФДСУ, 2020. 222с. URL http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7477/1/7198_IR.pdf

4. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: Навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.

5. Ващенко Ю.В. Банківське право: Навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 344 с.

6. Гетманцев Д.О., Шукліна Н.Г. Банківське право України Київ.: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.

7. Кузнецова С. А. Банківська система: навч. посіб. / (С. А. Кузнецова, Т. М. Болгар, З. С. Пестовська); за ред. С. А. Кузнецової. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 400 с.

8. Лещенко Р.М. Фінансове-правове регулювання офшорних механізмів: монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 315 с

9. Марущак А. І. Охорона банківської таємниці / А.І. Марущак : навч. посібник. Луганськ: Янтар, 2013. 262с.

10. Мізіна І. В. Банківське регулювання та нагляд в умовах фінансової кризи в Україні. Прикарпатський юридичний вісник. 2016. №. 1. С. 165-168.

11. Надьон О.В., Помаза-Пономаренко А. Л. Правовий механізм державного регулювання фінансової безпеки банків України: монографія; Нац. ун-т цивіл. захисту України. Харків: НУЦЗУ, 2018. 197 с.

12. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» /Чубенко А.Г., Лошицький М.В., Бичкова С.С., Котляревський Я.В. Київ.: Ваіте, 2015. 816 с.

13. Хаб'юк Олексій. Банківське регулювання та нагляд через призму рекомендацій Базельського комітету: Монографія. Івано-Франківськ: ОІППО; Снятин: ПрутПринт, 2008. 260с.

14. Глущенко С. В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : НаУКМА, 2017. 64 с. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12413/Monetarna_polityka%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y

15. Шульга Н. П. Уманців Ю.М., Мельниченко О. В. Рефінансування банків : монографія. Київ : КНТЕУ, 2017. 323 с.

16. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Підруч. / А.В. Сілакова, Г.І. Лановська, Н.І. Климаш, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. Львів «Магнолія 2006», 2015. 224 с.

17. Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності : навчальний посібник для студентів. К. : Центр учбової літератури, 2018. 486 с.

Тема 17. Правове регулювання грошового обігу в Україні

1. Порядок ведення касових операцій в Україні.
2. Принципи здійснення безготівкових розрахунків.
3. Розрахунки фізичних і юридичних осіб. Міждержавні розрахунки.
4. Рахунки, що відкриваються в установах банків юридичним і фізичним особам у національній та іноземній валюті.
5. Порядок відкриття та закриття рахунків у банках.
6. Правові форми безготівкових розрахунків.
7. Відповідальність учасників розрахункових правовідносин за порушення розрахункової дисципліни.
8. Правові засади вексельної форми розрахунків.
9. Складіть схему платіжних інструментів.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Правові особливості діяльності Національного банку України з управління грошовим обігом.
2. Проблеми забезпечення стабільності грошової одиниці України.
3. Гроші як об'єкт фінансових правовідносин.
4. Організаційно-правові засади грошового обігу в Україні.
5. Правове регулювання готівкового грошового обігу в Україні.
6. Порядок застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки.
7. Правова природа bitcoin – нової цифрової валюти.
8. Електронні гроші як чинник розвитку грошових розрахунків в Україні.
9. Правові аспекти вдосконалення системи безготівкових роздрібних платежів в Україні.
10. Правове регулювання розрахунків з використанням акредитивної форми за законодавством України та світі.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Касові операції банків.
2. Відповідальність за порушення правил проведення касових операцій.

3. Правові засади здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами.
4. Характеристика розрахункових операцій, що здійснюються банками в Україні.
5. Правові форми безготівкових розрахунків.
6. Беззаперечне списання коштів з рахунків в банках.
7. Правове регулювання розрахунків за допомогою платіжних карток.
8. Правові засади захисту інтересів вкладників банків.
9. Система гарантування вкладів в Україні.
10. Діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99р. 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
5. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 №1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (набере чинності 01.08.2022 р., підстава - **738-IX**)
6. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 05.04.01 р. 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (втрата чинності 01.08.2022 р., підстава - **738-IX**)
7. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.01р. №2374-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>
8. Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про застосування електронних контрольно-касових апаратів товарно-касових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг Закон України від 06.06.1996 р.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227/96-вр#Text>
9. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр#Text>
10. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 № 5178-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text>
11. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 18.02.06 р. (в ред. закону № 738-IX від 19.06.2020, стара назва «Про цінні папери і фондовий ринок»). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

12. Про іпотечні облігації: Закон України від 22.12.05 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3273-15#Text>

13. Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів: Затв. постановою Національного банку України від 12 листопада 2003р. №492 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 01 квітня 2019 року № 56). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>

14. Про безготівкові розрахунки в Україні у національній валюті: Інструкція, затв. Постановою Національного банку України 21.01.2004р. № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

15. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні, затв. Пост. Правління НБУ від 25 вересня 2018 року № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>

16. Положення про ведення касових операцій у національній валюті України: Затв. пост. Правління Національного банку України 29.12.2017 № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

17. Положення про електронні гроші в Україні. Затв. постановою Національного банку України від 04.11.2010 № 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10#Text>

18. Положення про здійснення операцій із валютними цінностями. Затв. Пост. Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19#Text>

19. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затв. Пост. Правління НБУ від 19.05.2020. № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>

20. Положення про здійснення Національним банком України безвиїзного банківського нагляду. затв. Пост. Правління НБУ від 06.12.2018 року № 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0135500-18#Text>

21. Положення про основи процентної політики Національного банку України, затв. Пост. Правління НБУ від 21.04.2016 року № 277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0277500-16#Text>

22. Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням: Затв. постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14#Text>

23. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України :Затв. Правлінням НБУ 16 грудня 2002 р. № 508. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03#Text>

24. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Затв. постановою Правління НБУ № 516 від 3.12.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

25. Положення про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури. Затв. пост.

НБУ від 04.02.2014 № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-14#Text>

26. Порядок виконання рішень про стягнення коштів з рахунків державного та місцевих бюджетів, або бюджетних установ : Затв. пост. КМУ 03.08.2011 р. №845. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2011-п#Text>

27. Правила визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України. Затв. Пост. Правління НБУ від 03 грудня 2018 року № 134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0134500-18#Text>

Навчально-методична література

1. Алісов Є. О. Теоретичні проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні. Харків: Фоліо, 2004. 286 с.

2. Голуб Г. М. Банківське право: навч. посіб.; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. Львів : Вид-во ЛКА, 2016. 231 с.

3. Голюк В.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. / Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Київ, 2017. 340 с.

4. Гроші та кредит: підручник / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Бальянт [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.

5. Дзюблюк О.В. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія. Тернопіль. : ФОП Осадца Ю.В., 2017. 298 с.

6. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика : навч. посібник 3-є видання. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 352 с.

7. Ковалко Н.М. Державні та місцеві цінні папери як об'єкти фінансово-правового регулювання: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 327 с.

8. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» /Чубенко А.Г., Лошицький М.В., Бичкова С.С., Котляревський Я.В. Київ: Ваіте, 2015. – 816 с.

9. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : посібник для ст-ів ВНЗ. Київ : Кондор, 2019. 592 с.

10. Щетинін А. І. Гроші та кредит: навч. посібн. Видання 4-те, перероблене та доповнене. Щетинін А. І. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 440 с.

11. Алісов Є. О. Грошовий обіг як базова фінансово-правова категорія // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2012. - №23. – С.196-207.

12. Дорохіна Ю. Безготівкові гроші як предмет злочинів проти власності / Ю. Дорохіна, О. Дудоров // Підприємництво, господарство і право. - 2014. - № 5. - С. 78–82.

13. Кравчук О. Проблеми фінансово-правового регулювання відносин у сфері застосування реєстраторів розрахункових операцій. Підприємництво, господарство і право. 2017. №8. С.139-144.

14. Банківські операції : підручник / М.І. Крупка, Є.М. Андрущак, Н.Г. Пайтра ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. 312 с.

15. Міщенко С. В. Вдосконалення системи безготівкових роздрібних платежів. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. 2014. №. 158. С.22-26.

16. Остапчук А. Біткойн – нова цифрова валюта / Перспективи розвитку банківської системи у глобальному фінансовому середовищі: збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (Тернопіль, 20 листопада 2016 року). Тернопіль : Вектор, 2016. 300 с.

17. Слободянюк О.Е. Управління системою безготівкових розрахунків підприємств URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/11307/258.pdf?sequence=3>

18. Сулейманова С. Р. Валютні рахунки: поняття, ознаки, види. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. – 2015. №. 16 (1). С. 102-105.

19. Фединяк Г. Міжнародно-правове регулювання розрахунків по акредитиву та законодавство України. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2016. Вип.39. С.120-127.

20. Ямненко Т. М. Фінансово-правовий аспект поняття грошового обігу в контексті емісійного права. Наше право. 2014. №. 4. С. 148-155.

Тема 18. Правові основи валютного регулювання та валютного нагляду

1. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення валютного законодавства.

2. Фінансові санкції, які застосовуються за порушення правил валютного регулювання.

3. Валютне регулювання: зарубіжний досвід та вітчизняна практика.

4. Особливості торгівлі іноземною валютою на території України резидентами і нерезидентами – юридичними та фізичними особами.

5. Фінансово-правовий статус органів валютного регулювання та валютного нагляду.

6. Складіть схеми суб'єктів валютного регулювання і валютного нагляду.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Можливості зміцнення позицій вітчизняних банків на валютному ринку України.

2. Напрями вдосконалення заходів регулятивного впливу на розвиток системи організації валютних відносин з боку Національного банку України та інших органів державного управління.

3. Актуальні проблеми фінансово-правового регулювання валютної системи України.

4. Валютно-курсова політика Національного банку як основна форма валютного регулювання.

5. Досвід провідних країн світу у системі валютного регулювання і валютного нагляду та можливості його адаптації в Україні.

6. Шляхи оптимізації регулювання валютних відносин з боку держави та Національного банку України.

7. Валютний нагляд: зарубіжний досвід та вітчизняна практика.

8. Теоретичні засади валютного регулювання в Україні та світі.

9. Зарубіжний досвід реалізації валютної політики.

10. Валютна відповідальність у системі юридичної відповідальності.

Теми міні-лекцій та презентацій

1. Особливості регулювання валютних відносин з боку держави та Національного банку України.

2. Поняття та ознаки валютних операцій.

3. Ринок криптовалют: проблеми та перспективи розвитку.

4. Організаційно-правові засади здійснення розрахунків у іноземній валюті.

5. Фінансово-правовий статус органів валютного регулювання та валютного нагляду.

6. Повноваження державних органів у сфері валютного нагляду в Україні.

7. Правове забезпечення системи валютного регулювання та валютного нагляду в Україні.

8. Поняття та види валютних правопорушень.

9. Особливості та зміст фінансово-правової відповідальності за порушення валютного законодавства.

10. Новий Закон України «Про валюту і валютні операції» як основа ліберальної моделі валютного регулювання.

Інформаційні джерела:

Нормативні акти

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

2. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99р. 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

3. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991р.. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

5. Класифікатор іноземних валют та банківських металів. Затв. постановою Правління Національного банку України від N 34 від 04.02.98, (у редакції постанови Правління Національного банку України від 19 квітня 2016 року № 269) (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98#Text>

6. Положення про валютний нагляд. Затв. пост. Правління НБУ від 03 січня 2019 року № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#Text>

7. Положення про застосування Національним банком України заходів впливу до установ за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу, Затв. пост. Правління НБУ від 28.07.2020 р. № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0106500-20#Text>

8. Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті. Затв. пост. Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#Text>

9. Положення про здійснення операцій із валютними цінностями. Затв. пост. Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19#Text>

10. Положення про перелік заходів захисту, порядок та критерії їх запровадження, подовження та дострокового припинення. Затв. пост. Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 4 (заходи захисту, що запроваджуються Національним банком за наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, погіршення стану платіжного балансу України, виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та (або) фінансової системи держави). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004500-19#Text>

11. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України Затв. пост. Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>

12. Положення про транскордонне переміщення валютних цінностей. Затв. пост. Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19#Text>

Навчально-методична література

1. Боднар Т.Ю. Адміністративна відповідальність за порушення порядку здійснення валютних операцій, дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2020. 267 с. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17024/1/dys_bodnar_tyu.pdf

2. Валютна еволюція - 2019: особливості валютного регулювання та нагляду. Київ, 2019. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uploads/media/file/2019/02/11/635672d0357bfee73c2fefa b705bdb21bb420b45.pdf>

3. Дзюблюк О. В., Владимир О. М. Банки у системі організації валютних відносин: Монографія. Тернопіль: ТЗОВ: «Тернограф», 2014. 296 с.

4. Старинський М. В. Валютні відносини: окремі проблеми правового регулювання : монографія. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2014. 204 с.

5. Старинський М.В. Валютне право України. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2012. 252 с.
6. Піонтківська І., Солтисьяк Р. Валютна лібералізація в Україні: крок у Європу. 2019 р. URL: https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/бріф_валюта.pdf
7. Шевчик О. С. Регулювання валютного контролю в Україні: фінансово-правовий аспект: монографія. Полтава: РВВ ПДАА, 2012. 168 с.
8. Гарбінська-Руденко А.В. Правова характеристика завдань та принципів валютного контролю як теоретичних основ для його здійснення. Право і суспільство. 2014. № 1-2. С. 183–187.
9. Занфіров М. В. Місце валютних санкцій у системі фінансової відповідальності. Держава та регіони. Серія: Право. 2014. № 4 (46). С.63-68.
10. Лещенко Р.М. Фінансове-правове регулювання офшорних механізмів: монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 315 с.
11. Мякота К. А. Відповідальність за порушення валютного законодавства України: нові санкції. Правова позиція. 2020. № 2 (27). С.152-156.
12. Сухий Р. До питання визначення поняття валютна операція. Вісник Національного банку України. 2013. №. 9. С. 28-30.
13. Хаб'юк О. Банківське регулювання та нагляд через призму рекомендацій Базельського комітету: монографія. Івано-Франківськ: ОППО; Снятин: Прут Принт, 2008. 260с.
14. Чернадчук Т. О. Деякі аспекти класифікації валютних правовідносин. Публічне право. 2015. № 1. С. 93-98. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pp_2015_1_14.pdf
15. Чернадчук Т. О. Щодо визначення поняття валютних правовідносин. Публічне право. 2014. № 4. С. 87-92. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pp_2014_4_13.pdf
16. Швець Н.Р., Полагнин Д.Д. Вибір режимів валютного курсу в умовах мінливості монетарної сфери. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2020. Випуск 1 (24) С. 238-244. URL: http://easterneurope-ebm.in.ua/journal/24_2020/37.pdf

III. ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Фінансове право : підручник: до 215-річчя Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого / О. О. Дмитрик та інш.; ред.: М.П. Кучерявенко, О.О. Дмитрик; НЮУ ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 416 с.
2. Фінансове право : посіб. для підгот. до іспитів / Д. О. Білінський, І.М. Бондаренко, О.О. Головашевич та ін. ; за ред. О.О. Головашевича. Харків : Право, 2020. 268 с.
3. Фінансове право: конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми : Сумський державний університет, 2019. 253 с.
4. Фінансове право України: навч. посібник (у схемах, таблицях та коментарях) / К. А. Гурковська, О. Б. Мороз, Ю. С. Назар, Л. М. Сукмановська. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 308 с.
5. Фінансове право: навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
6. Фінансове право: навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Т. А. Латковська, М. І. Сідор, О. С. Койчева. Одеса, 2019. 226 с.
7. Фінансове право: підручник / Бандурка О. М., Гетманець О. П., Жорнокуй Ю. М. та інші; за заг. ред. О. П. Гетманець; МВС України, Харків. Нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с.
8. Фінансове право: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець; Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та інші. Х. : Екограф, 2015. 500 с.
9. Фінансове право: підручник / М. П. Кучерявенко, О. О. Дмитрик, О. А. Лукашев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка. Х.: Право, 2016. 440 с.

Нормативно-правові акти:

- Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
- Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
- Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 № 16/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр>
- Про державне мито: Декрет Кабінету Міністрів України від 21.01.93р. № 7-93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7-93>
- Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.

- Про Державний бюджет України на поточний рік
- Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
- Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
- Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
- Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України: Закон України від 04.11.99 р. № 1212-XIV (у ред. 12.07.2001 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1212-14>
- Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 №1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (набере чинності 01.08.2022 р., підстава - [738-IX](#))
- Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 05.04.01 р. 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (втрата чинності 01.08.2022 р., підстава - [738-IX](#))
- Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001р. 2374-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>
- Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.06.1996 р. від 06.07.1995 № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр>
- Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 № 5178-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>
- Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
- Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99р. 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
- Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
- Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>
- Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>
- Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
- Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV (в ред. Закону від 26.11.2015 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
- Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06. 2018 р. № 2473-VIII. URL: // <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>
- Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04. 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

- Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.97р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
- Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
- Про іпотечні облігації: Закон України від 22.12.05 р. № 3273-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3273-15>
- Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.93р. № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
- Про оборонні закупівлі: Закон України від 17.07.2020 р. № 808-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-20>
- Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII в ред. Закону № 114-IX від 19.09.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/114-20>
- Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 26.06.1997 р. 400/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/97-вр>
- Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 19.06.2020 р. № 738-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20#Text>
- Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>
- Про страхування: Закон України від 04.10.2001р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>
- Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
- Про Державну аудиторську службу України: Положення, затв. пост. КМУ від 03.02.2016 р. № 43. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п>
- Про Державну казначейську службу України: Положення, затв. пост. Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>
- Про Державну службу фінансового моніторингу України: Положення, затв. пост. КМУ від 29.07.2015 № 537. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-п>
- Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Пост. КМУ від 0.03.2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/227-2019-п>
- Про Міністерство фінансів України: Положення, Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 375. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п>
- Про Агентство з управління державним боргом України. Положення. Затв. пост. КМУ від 12.02.2020 № 127. URL: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2020-п#Text>)
- Про Пенсійний фонд України: Положення, затв. пост. КМУ від 23.07.2014 р. № 280. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-п>

- Про порядок ідентифікації та визнання банківських груп: Положення, затв. пост. КМУ від 9.04.2012 р. №134. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0708-12>
- Про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України: Положення, затв. пост. Правління НБУ від 22.12.2017р. № 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0141500-17#n12>
- Про єдиний казначейський рахунок: Положення, затв. наказом Держказначейства України 26.06.2002 р. №122 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14 червня 2004 року № 386). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0594-02#Text>
- Про реєстрацію платників податку на додану вартість: Положення, затв. наказом Міністерства фінансів України від 14.11.2014 № 1130. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-14>
- Про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків: Положення, затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.09.2017 №822. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-17/paran128>
- Про порядок видачі небанківським фінансовим установам, операторам поштового зв'язку ліцензій на здійснення валютних операцій: Положення, затв. пост. Правління НБУ від 09.08.2002 р. № 297 (в ред. пост. НБУ 21.12.2017 №137). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-02#n19>
- Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: Постанова Правління НБУ від 17.09.2015 р. № 615. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>
- Про електронні гроші в Україні: Положення, затв. постановою Національного банку України від 04.11.2010 № 481. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10>
- Про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства: Положення, затв. постановою Правління Національного банку України 17.08.2012 р. №346. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-12>
- Про основи процентної політики Національного банку України: Положення, затв. Постановою Правління НБУ 21.04.2016 р. № 277. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0277500-16>
- Про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням: Положення, затв. постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 р. № 705. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14>
- Про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України: Положення, затв. постановою Правлінням НБУ від 16.12.2002 р. № 508. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03>
- Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Положення, затв. постановою Правління НБУ № 516 від 3.12.2003 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>

- Про валютний нагляд: Положення, затв. постановою Правління Національного банку України від 03.01.2019 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19>
- Про порядок накладання адміністративних штрафів: Положення, затв. постановою Правління Національного банку України 29.12.01р. № 563. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0062-02>
- Про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури: Положення, затв. пост. НБУ від 04.02.2014 р. № 43. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-14>
- Про ліцензування банків: Положення, затв. постановою Національного банку України від 22.12.2018 р. № 149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18>
- Про порядок формування та зберігання обов'язкових резервів для банків України та філій іноземних банків в Україні: Положення, затв. постановою Правління Національного банку України від 11.12.2014 р. № 806. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0806500-14>
- Про порядок визначення системно важливих банків: Положення, затв. Постанова Правління Національного банку України від 25.12.2014 р. № 863 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 19.06.2019 № 79). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0079500-19>
- Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів: Затв. постановою Національного банку України від 12 листопада 2003р. №492 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 01 квітня 2019 року № 56). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>
- Про безготівкові розрахунки в Україні у національній валюті: Інструкція, затв. Постановою Національного банку України 21.01.2004р. № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
- Про ведення касових операцій у національній валюті України: Положення, затв. пост. Правління Національного банку України 29.12.2017 № 148. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>
- Про ведення касових операцій банками в Україні. Інструкція, затв. Постановою Національного банку України від 25.09.2018 № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>
- Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Інструкція, затв. Постановою Правління Національного банку України 28.08.01 р. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>
- Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету, затв. наказом Міністерства фінансів України 28.01.02р. №57 (в редакції наказу Міністерства фінансів України 14.06.2004 № 386). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02#Text>
- Про складання і виконання розпису Державного бюджету України: Інструкція, затв. наказом Міністерства фінансів України 28.01.02р. №57 (в

- редакції наказу Міністерства фінансів України 14.06.2004 № 386). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02>
- Щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету: Інструкція, затв. наказом МФУ від 12.03.2012р. № 333 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 21 червня 2012 року № 754). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
  - Щодо застосування класифікації кредитування бюджету: Інструкція, затв. наказом МФУ №333 від 12.03.2012р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
  - Про порядок обчислення та справляння державного мита: Інструкція, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 07.07.2012 № 811. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1623-12>
  - Перелік видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затв. пост. КМУ від 22.12.2010 р. №1170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1170-2010-п>
  - Порядок ведення реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру, затв. пост. КМУ від 13.07.2016 № 440. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2016-п>
  - Порядок виконання рішень про стягнення коштів державного і місцевих бюджетів або боржників, затв. пост. КМУ від 3.08.2011р. №845 (в ред. Пост КМУ від 30.01.2013р. №45) . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45-2013-п#n12>
  - Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів, затв. пост. КМУ від 15.12.2010 № 1132 (у редакції пост. Кабінету Міністрів України від 23 січня 2015 р. № 12). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/12-2015-п#n8>
  - Порядок покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, затв. Пост. КМУ від 29.12.2010 № 1204. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1204-2010-п>
  - Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм, затв. пост КМУ від 10 серпня 2004 р. N 1017 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 29.08.2018 р №743). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-п>
  - Порядок проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами (із змін.), затв. пост КМУ 20.04.06 р.№550. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-п>
  - Порядок проведення перевірок державних закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами, затв. пост. КМУ від 01.08.2013 № 631. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/631-2013-п>

- Порядок розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках в банках, затв. пост. КМУ від 12.01.2011р. №6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2011-п>
- Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затв. постановою Кабінету Міністрів України 28.02.02р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п>
- Про бюджетну класифікацію: Наказ МФУ від 14.01.2011 р. №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>
- Порядок взаємодії Міністерства фінансів України як головного розпорядника коштів державного бюджету та відповідальних виконавців бюджетних програм на всіх стадіях бюджетного процесу, затв. Наказом Міністерства фінансів України 23.08.2012 № 939. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1809-12>
- Порядок обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 24.11.2014 № 1162. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1553-14>
- Порядок обліку платників податків і зборів. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 9.12.2011р. №1588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1562-11>
- Про затвердження стандартів внутрішнього аудиту: Наказ МФУ 4.10.2011р. №1247 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14 серпня 2019 року № 344). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11>
- Класифікатор іноземних валют та банківських металів, затв. постановою Правління Національного банку України від N 34 від 04.02.98. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98>
- Правила зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці, затв. пост. НБУ 14.07.2006 р. №267. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0935-06>
- Деякі питання обслуговування коштів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, затв. Пост. КМУ від 23.08. 2016 р. № 523. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-2016-п>

Допоміжна:

- Актуальні питання науки фінансового права: моногр. /М. П. Кучерявенко та ін.; за ред. М. П. Кучерявенка. Х.: Право, 2010. 464 с.
- Алісов Є. О. Теоретичні проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні. Х.: Фоліо, 2004. 286 с.
- Атаманчук Н. І. Правові основи непрямих податків в Україні: монографія. Київ: Алерта, 2019. 352 с.
- Бабін І.І. Податкове право: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 488 с.
- Банківська система України на шляху євроінтеграції: монографія / Міщенко В.І. та ін.; за ред. С. А. Буковинського. Київ: Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2015. 496 с.

- Банківська система: навчальний посібник / Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О.; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
- Банківське право: навч. посібн. / О. О. Бригінець, А.В. Гарбінська-Руденка, Т.В.Субіна; за заг. ред. Т.О.Мацелик. Ірпінь: УФДСУ, 2020. 222с. URL http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7477/1/7198_IR.pdf
- Битяк Ю. П., Барабаш Ю. Г., Баранова Л. М. та ін. Податково-правова відповідальність: правова природа й особливості. Проблеми правової відповідальності: моногр. / за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Харків: Право, 2014. С. 189- 207
- Білінський Д.О. Правове регулювання публічної фінансової системи: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 295 с.
- Бондарчук М.К., Алексеев І.В., Кльоба Л.Г. Банківська система: Навчальний посібник. Львів: Ліга-Прес, 2017. 246 с.
- Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.
- Бюджетна система: підручник / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
- Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с.
- Бюджетний кодекс України. Науково-практичний коментар; за ред. Л. К. Воронової, М. П. Кучерявенка. Х.: Право, 2011. 608 с.
- Воронова Л.К. Фінансове право: Підручник. К.: Прецедент; Моя книга, 2006.
- Гаврилук Р. О. Джерела фінансового права : навчально-методичний посібник. Чернівці: Рута, 2006. 88 с.
- Гетманцев Д.О. Непряме оподаткування: правова сутність та адміністрування: наук. практ. посіб. / Д. О. Гетманцев, В. Л. Форсюк, Ю. А. Федчишин, Ю. М. Лавреха. 2-е вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2016. 592 с.
- Гончаренко О. В. Міжбюджетні відносини на місцевому рівні в Україні : монографія. Київ: Алерта, 2013. 220 с.
- Дамірчиєв М. І. Правова природа фінансової діяльності: монографія. Харків: Право, 2014. 256 с.
- Дікань Л. В. Державний аудит : підручник / Л. В. Дікань, О. В. Кожушко, Ю. О. Лядова. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 412 с.
- Дмитренко Е. С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 592 с.
- Дмитрик О. А. Содержание и классификация финансовых правоотношений: монографія; под ред. Н. П. Кучерявенко. Харьков: Легас, 2004. 160 с.
- Дмитрик О. О. Джерела фінансового права: проблеми та перспективи розвитку: монографія. Харків: Апостроф, 2010. 328 с.

- Дорошенко Д. П. Примус у податковому праві: дис. ... док. юрид. наук: 12.00.07 / Запорізький національний ун-т. Запоріжжя, 2019. 424 с.
- Дуравкін П. М. Забезпечення виконання податкового обов'язку: монографія. Харків: Право, 2013. 192 с.
- Жернаков М. В. Податкові спори: реформування механізмів вирішення: моногр. Харків: Право, 2015. 288 с.
- Заверуха І. Б. Державний борг України: проблеми правового регулювання: моногр. Л.: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 309 с.
- Іванський А. Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: моногр. О.: Юрид. літ., 2008. 504 с.
- Іванський А.Й. Фінансово-правові санкції: монографія 2-ге видання перероб. та допов. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 500 с.
- Казатька М. Д. Правове регулювання акцизного податку в Україні : дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2019. 255 с.
- Карпенко Н. В. Пеня в податковому праві: дис. ... кан. юрид. наук: 12.00.07 / Держ. фіскальна служба України, ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь, 2019. 214 с.
- Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика : навч. посібник 3-е видання. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
- Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6-и т. Т 2: Введение в теорию налогового права. Х.: Легас, 2004. 600 с.
- Лукашев О. А. Теоретичні проблеми системи фінансового права: монографія. Харків: Право, 2010. 304 с.
- Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с
- Макух О. В. Фінансові правовідносини: теорія, сучасний стан і тенденції розвитку: моногр. Харків: Право, 2016. 304 с.
- Малишко В.В. Державні фінанси України та їх вплив на соціально-економічний розвиток держави. Київ: НІСД, 2020, 380 с.
- Маринчак Є. С. Фінансово-правовий зв'язок особи і держави: монографія / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ : [б. в.], 2019. 344 с.
- Маринчак Н. Є. Забезпечувальні заходи в податковому праві: дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / М-во доходів і зборів України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь, 2013. 207 с.
- Марущак А. І. Охорона банківської таємниці: навч. посібник. Луганськ: Янтар, 2013. 262с.
- Мінаєва О. М. Процедурне регулювання виконання обов'язку з податкового обліку: моногр. Харків: Право, 2016. 272 с.
- Модернізація державних фінансів України у контексті європейського вибору : монографія / за наук. ред. І. О. Лютого, В. Б. Тропіної. Чернігів : ЧНТУ, 2019. 312 с.

- Музика-Стефанчук О. А. Органи публічної влади як суб'єкти бюджетних правовідносин: монографія. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 384 с.
- Музика-Стефанчук О. А. Фінансово-правова основа місцевого самоврядування в зарубіжних країнах: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2009. 224 с.
- Надьон О.В., Помаза-Пономаренко А. Л. Правовий механізм державного регулювання фінансової безпеки банків України: монографія; Нац. ун-т цивіл. захисту України. Харків: НУЦЗУ, 2018. 197 с.
- Назар Ю. С., Проць І. М. Адміністративна та фінансово-правова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 172 с.
- Нечай А. А. Проблеми правового регулювання публічних фінансів та публічних видатків: моногр. Чернівці: Рута, 2004. 264 с.
- Орлюк О. П. Теоретичні питання банківського права і банківського законодавства: моногр. К.: Юрінком Інтер, 2003. 100 с.
- Орлюк О.П. Фінансове право: Академічний курс. К.: Юрінком Інтер, 2010.
- Охорона банківської таємниці: навч. посіб.; Нац. акад. прав. наук України, НДІ інформатики і права. Луганськ : Янтар, 2013. 260 с.
- Перепелиця М. О. Поняття та види суб'єктів фінансового права: монографія. Х.: Право, 2012. 272 с.
- Податкова система: тексти лекцій для здобувачів вищої освіти; Укладач: Сидоренко О.О. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2020. 213 с.
- Податкове право України: підручник /О.О. Головашевич, А.М.Котенко, Є.М. Смичок та ін; за ред. М.П. Кучерявенка, Н.А.Маринів. Х.: Право, 2019. 440 с.
- Податковий кодекс України: постатейний коментар: у 2 ч. / В. В. Білоус, Л. К. Воронова, О. О. Головашевич та ін.; за ред. М. П. Кучерявенка. Х. : Право, 2011. Ч. 1. 704 с.
- Правові проблеми місцевих фінансів України: теоретико-прикладне дослідження: монографія /Музика-Стефанчук О.А., Губерська Н.Л., Дмитренко Е.С. та ін. Кам'янець-Подільський: Друк. Рута, 2016. 386 с.
- Пряме реальне оподаткування. Правова сутність та адміністрування : наук. практ. посіб. / Гетманцев Д.О., Мусійчук І.М., Шишканов О.А., Шамрай О.В. К.: Юрінком Інтер, 2014. 336 с.
- Радіонов Ю.Д. Формування видатків бюджету: монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 616 с.
- Ровинський Ю.О. Державний примус у системі фінансового права України. Запоріжжя: Клас. приват. ун-т, 2011. 403 с.
- Россіхіна Г. В. Застосування фінансово-правових норм: монографія. Харків: Цифрова друкарня № 1, 2013. 400 с.
- Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю місцевих фінансів / Л.А. Савченко, А.А.Коваленко. К.: КиМУ, 2010. 123 с.
- Савченко Л. А. Фінансово-контрольне право: становлення та розвиток: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 400с.

- Самсін І. Л. Тлумачення актів законодавства про оподаткування України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2009.
- Сахно Д. С. Зловживання правом у податкових правовідносинах : дис. ... кан. юрид. наук: 12.00.07 / Держ. фіскальна служба України, ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь, 2019. 248 с.
- Семчик О. О. Держава і фінанси: правовий зв'язок: монографія / відп. ред. Л. К. Воронова. Київ: Юрид. думка, 2010. 204 с.
- Скоропад І. С. та ін. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва. Навчальний посібник / І. С. Скоропад, О. Б. Курило, О. М. Чубка, О. В. Дідух, І. О. Кривецький. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 344 с.
- Слав'юк Н.Р. Зовнішні державні запозичення та економічний розвиток країни: монографія. Київ: НаУКМА, 2019. 172 с.
- Слідченко А. В. Захист інтересів платників податків при застосуванні заходів податкового примусу: дис. ... кан. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2018. 208 с.
- Теорія, принципи та історія податку. Правовий аспект : наук. практ. посіб. / Д.О. Гетманцев, В.Л. Форсюк, І.С. Беліцький. К.: Юрінком Інтер, 2015. 496 с.
- Тернер Е. Між боргом та дияволом: гроші, кредит і реформування глобальних фінансів / пер. з англ. д-ра екон. наук Тетяни Унковської; Growford institute Global Research on Optimal Ways for Development. Львів: Априорі, 2020. 416 с.
- Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : посібник для ст-ів ВНЗ. Київ : Кондор, 2019. 592 с.
- Токарева К.О. Структура бюджету: фінансово-правовий аналіз: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 183 с.
- Управління державним боргом: Навч. посіб. /Прутська О. О., Сьомченков О. А., Гарбар Ж. В., Губанова Л. І., Руденко В. В./ за заг. ред. Прутської О. О. К.: Центр учбової літератури, 2010. 216 с.
- Управління державними доходами і видатками: навч. посіб. /Б.С. Малиняк, В.С. Толуб'як, В.П. Горин, В.В. Письменний; за ред. Б.С. Малиняка. Тернопіль: Астон, 2015. 154с.
- Федоров В. А. Боргова функція сучасної держави : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 176 с
- Фінансове право : підручник / Алісов Є. О. та ін.; за ред. М. П. Кучерявенка. Харків: Право, 2013. 398 с.
- Фінансове право. Навч.посіб. / М.О.Мацелик, Т.О. Мацелик, В.А. Пригоцький; за ред. В.К. Шкарупи. К.: Знання, 2011. 815 с.
- Чернадчук В. Д. Бюджетні правовідносини в Україні: поняття, класифікація та особливості структури: монографія. Суми: Унів. книга, 2011. 172 с.
- Чинчин М. М. Правова природа податкового адміністрування в Україні: моногр. Харків: Право, 2014. 160 с.
- Чурій О. Лібералізація валютного регулювання. Одеса: НБУ, 2016. 10с.

- Шевчик О. С. Регулювання валютного контролю в Україні: фінансово-правовий аспект. Полтава: РВВ ПДАА, 2012. 168 с.
- Шульга Н. П. Уманців Ю.М., Мельниченко О. В. Рефінансування банків : монографія. Київ : КНТЕУ, 2017. 323 с.
- Шутов М. І. Державний фінансовий контроль в Україні (теорія та практика) / М. І. Шутов, В. А. Бабенко, Н. М. Стоянова. Одеса: Юрид. літ., 2004. 132 с.
- Юридична відповідальність за податкові правопорушення: наук. практ. посіб. / Д.О. Гетманцев, Р.В. Макарчук, Я.С. Толкачов. К. : Юрінком Інтер, 2015. 752 с.
- Якимчук Н.Я., Наконечний С. О. Адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в Україні: фінансово-правовий аспект : монографія; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2018. 251 с.
- Ямненко Т.М. Здійснення прав у фінансових правовідносинах: проблеми зловживання та доказування неправомірної поведінки : монографія; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2015. 333 с.

IV. ДОДАТКИ

А. Інформаційні ресурси

1. Система дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». Курс: Фінансове право. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=450>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/ru>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
8. Офіційний сайт Територіальних органів ДПСУ у Чернігівській області. URL: <https://www.profiwins.com.ua/uk/adress-all/adressnalogadm/293.html>
9. Офіційний сайт Головного управління статистики у Чернігівській області. URL: <http://www.chernigivstat.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Чернігівської обласної ради. URL: http://www.chernihiv-oblrada.gov.ua/index.php?th=cat&cat_id=67
11. Офіційний сайт Чернігівської обласної адміністрації. URL: <http://cg.gov.ua/>
12. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
13. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://nplu.org/>

14. Офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>
15. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: www.reyestr.court.gov.ua
16. Наукова бібліотека НУ «Чернігівська політехніка» URL: <http://library2.stu.cn.ua/ru/>
17. Електронний архів НУ «Чернігівська політехніка» (IRChNUT) http://library2.stu.cn.ua/ru/resursi_biblioteki_elektronnij_arhiv_chntu/
18. Практика ЄСПЛ. Український аспект. URL: <https://www.echr.com.ua>

Додаток Б - Індивідуальні завдання

1. Поняття, правова природа і зміст фінансової діяльності Української держави.
2. Методи фінансової діяльності Української держави.
3. Правові форми фінансової діяльності Української держави.
4. Предмет і метод фінансового права як галузі права.
5. Принципи фінансового права.
6. Рахункова палата як орган парламентського фінансового контролю.
7. Фінансовий контроль органів Державної фіскальної служби України.
8. Контроль органів Державної аудиторської служби України.
9. Аудит як вид незалежного фінансового контролю в Україні.
10. Бюджетна система України та його принципи.
11. Склад доходів і видатків бюджетів в Україні.
12. Бюджетні права України та органів місцевого самоврядування.
13. Соціально-економічна сутність і призначення державного бюджету.
14. Бюджетний процес в Україні та шляхи його оптимізації.
15. Формування державного бюджету та його вплив на соціально-економічний розвиток України.
16. Правове забезпечення, регламентація та хід реалізації бюджетного процесу.
17. Система доходів бюджетів.
18. Система видатків бюджетів.
19. Фінансово-правове регулювання виконання Державного бюджету України.
20. Казначейська система виконання бюджетів в Україні.
21. Бюджетний контроль.
22. Правове регулювання державних доходів.
23. Податкова політика України і реформування її податкової системи.
24. Принципи системи оподаткування в Україні.
25. Порівняльний аналіз податкових систем України та зарубіжних країн.
26. Механізм впливу податкової системи на показники економічного росту країни.
27. Аналіз структури та механізму загальнодержавних податків і зборів.
28. Ефективність прямого оподаткування підприємств.
29. Правове регулювання стягнення акцизного податку.
30. Правове регулювання стягнення податку на додану вартість в Україні.

31. Правове регулювання стягнення податку на доходи фізичних осіб.
32. Правове регулювання стягнення місцевих податків і зборів в Україні.
33. Відповідальність за порушення податкового законодавства (фінансово-правова).
34. Формування доходної частини Державного та місцевих бюджетів.
35. Вплив динаміки державних витрат на соціально-економічний розвиток країни.
36. Правові основи бюджетно-кошторисного фінансування.
37. Фінансово-правові основи державного кредиту.
38. Фінансово-правові основи страхування.
39. Еволюція форм та видів страхування.
40. Правове регулювання державного страхування в Україні.
41. Правовий режим державних позабюджетних цільових фондів в Україні.
42. Правове регулювання грошового обігу в Україні.
43. Правове регулювання готівкового грошового обігу в Україні.
44. Правове регулювання безготівкового грошового обігу в Україні.
45. Організація безготівкових розрахунків в Україні.
46. Вексельний обіг в Україні.
47. Формування та проблеми розвитку банківської системи України.
48. Організація банківської системи України.
49. Банківська система: національний та зарубіжний досвід.
50. Банківська система України та роль у ній Національного банку України.
51. Регулювання діяльності банків Національним банком України.
52. Банківський нагляд в Україні.
53. Захист інтересів клієнтів банків.
54. Банківська таємниця.
55. Правові основи валютного регулювання в Україні.
56. Відповідальність за порушення валютного законодавства.